

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra anglistiky

Bakalářská práce

Aspekty tragédie v románech A Farewell to
Arms Ernesta Hemingwaye a The Great
Gatsby F. S. Fitzgeralda

Aspects of Tragedy in Ernest Hemingway's A
Farewell to Arms and F.S. Fitzgerald's The
Great Gatsby

Vypracoval: Pavel Šach, 4. ročník, AJu-ITu
Vedoucí práce: PhDr. Kamila Vránková, Ph.D.
České Budějovice 2023

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

Poděkování

Děkuji vedoucí práce PhDr. Kamile Vránkové, Ph.D. za cenné rady, připomínky, náměty, vedení a pomoc při vypracování této bakalářské práce.

Anotace

Práce se bude zabývat rozbořem románů *The Great Gatsby* (*Velký Gatsby*) a *A Farewell to Arms* (*Sbohem armádo*) od předních autorů ztracené generace – Ernesta Hemingwaye a Francise Scotta Fitzgeralda. Teoretickým východiskem bude přiblížení historického pozadí ztracené generace. Samostatné kapitoly budou věnovány životům a tvorbě obou autorů.

Jádrem práce budou celkově tři analýzy. První dvě analýzy budou věnovány výše zmíněným románům s pohledem na příběh, postavy, hlavní témata a symboly. Třetí a zároveň poslední analýza porovná oba romány vzhledem k následujícím tématům: vztah muže a ženy, vztah jednotlivce a společnosti, přání a skutečnost a lidské plány a náhoda. Cílem práce je porovnat vnitřní a vnější příčiny tragického vyznění obou románů.

Abstract

This thesis will analyse the novels *The Great Gatsby* and *A Farewell to Arms* by the leading authors of the Lost Generation, Ernest Hemingway and Francis Scott Fitzgerald. The theoretical starting point will be an introduction to the historical background of the Lost Generation. Particular chapters will be devoted to the lives and works of both authors.

The core of the thesis will be a total of three analyses. The first two analyses will be devoted to the novels with a look at the story, characters, themes and symbols. The third and final analysis will compare the two novels with respect to the following themes: the relationship between man and woman; the relationship between the individual and society; desire and reality; and human plans and chance. The aim of the thesis is to compare the internal and external causes of the tragic character of the two novels.

Obsah

Úvod.....	8
1 Ztracená generace.....	9
1.1 Původ ztracené generace.....	9
1.2 Vývoj americké společnosti ve dvacátých letech 20. století.....	11
1.3 Francis Scott Fitzgerald	14
1.3.1 Životní zkušenost	14
1.3.2 Dílo	16
1.4 Ernest Hemingway	18
1.4.1 Životní zkušenost	18
1.4.2 Dílo	21
2 F. S. Fitzgerald a The Great Gatsby	23
2.1 Příběh	23
2.2 Postavy	25
2.2.1 Jay Gatsby	25
2.2.2 Nick Carraway	27
2.2.3 Daisy Buchanan.....	29
2.3 Témata	30
2.3.1 Americký sen.....	30
2.3.2 Láska.....	31
2.3.3 Společenské třídy.....	33
2.4 Symboly.....	35
2.4.1 Zelené světlo	35
2.4.2 East Egg, West Egg a The Valley of Ashes	36
3 E. Hemingway a A Farewell to Arms	38
3.1 Příběh	38
3.2 Postavy.....	39
3.2.1 Frederic Henry.....	39
3.2.2 Catherine Barkley.....	42
3.3 Témata	43
3.3.1 Válka.....	43
3.3.2 Láska, ztráta a bolest.....	45
3.4 Symboly.....	46
3.4.1 Déšť	46
3.4.2 Vlasy a vousy	47

4	Porovnání románů The Great Gatsby a A Farewell to Arms.....	49
4.1	Vztah muže a ženy	49
4.1.1	Láska a samota	49
4.1.2	Jednotlivec a společnost	50
4.2	Přání a skutečnost.....	50
4.3	Lidské plány a náhoda.....	51
	Závěr	52
	Bibliografie	54
	Primární literatura.....	54
	Sekundární literatura	54
	Internetové zdroje	55

Úvod

Již od začátku studia jsem věděl, že si pro svoji bakalářskou práci chci vybrat literární téma. Otázkou ale bylo, jaké téma zvolit. Rozhodoval jsem se mezi fantasy literaturou, konkrétně J. R. R. Tolkienem, jehož fanouškem jsem už od dětství, a mezi ztracenou generací. Nakonec jsem se rozhodl pro ztracenou generaci, a to hlavně ze dvou důvodů. Prvním důvodem je historické pozadí ztracené generace. Zajímám se totiž o obě světové války, a celkově o světovou historii dvacátého století, již od základní školy, kde jsem se dozvěděl o konkrétních generálech, vojenských operacích nebo technice. Válka ale zároveň znamená i obrovské množství zmařených životů, zločinů proti lidskosti a rozhodnutí, které nikdo neměl dělat. A právě to mě poslední dobou začalo na válce nejvíce zajímat – osudy jednotlivých lidí. S tím souvisí i můj druhý důvod pro volbu tohoto tématu. I přesto, že se oba romány odehrávají na pozadí důležitých historických událostí, tak jejich příběhy lze vztáhnout i na dnešní společnost.

Teoretická část se bude věnovat ztracené generaci a oběma autorům, jejichž díla jsou náplní této bakalářské práce. Nejprve přiblížím specifickou zkušenost ztracené generace s ohledem na trauma z první světové války a jeho vliv na životy a literární zájmy spisovatelů. V centru pozornosti je také vývoj americké společnosti ve dvacátých letech 20. století. Dále přiblížím životy Francise Scotta Fitzgeralda a Ernesta Hemingwaye ve vztahu k událostem, které výrazně ovlivnily jejich tvorbu.

Praktická část práce bude zaměřena na literární analýzu románů *The Great Gatsby* a *A Farewell to Arms*. Zvláštní pozornost bude věnována rozboru témat a hlavních postav s ohledem na jejich konání v průběhu románu. Práce bude zakončena srovnávací analýzou obou románů se zaměřením na téma mezilidských vztahů a motiv přání v kontrastu ke skutečnosti.

1 Ztracená generace

1.1 Původ ztracené generace

Úvodem je třeba říct, že pojem ztracená generace nesouvisí pouze s literaturou, případně s uměním, po první světové válce. Ztracená generace reprezentuje generaci mladých lidí, kteří si prošli hrůzami jednoho z největších konfliktů v historii lidstva. Tento konflikt nepoznamenal jenom samotné vojáky, kteří museli své mládí strávit v nesmyslné válce a každý den se strachovat o své životy, ale postihl i civilisty, pro které válka probíhala daleko za oceánem.¹

Ve společnosti panovala nálada odmítnutí a zklamání: odmítnutí starší generace, která zavlékla miliony mladých lidí do války, přičemž většina z nich ani nevěděla, proč se bojuje a co je čeká na frontě. Společnost navíc odmítala přijmout odpovědnost za poválečný svět a cítila se být odpovědná pouze sama za sebe.² Vojáci, kteří se vraceli z fronty, už nebyli těmi samými jedinci, kteří často i s nadšením narukovali. Byli, jak už pojmenování jejich generace napovídá, „ztraceni“. Byly to dezorientované a bloudící duše bez smyslu života, které sice přežily válku, ale ta samá válka je připravila o veškerou nevinost a ideály.³

Ke ztrátě iluzí a otřesu ze zážitků z války přispěl také fakt, že díky průmyslové revoluci tato generace vyrostla ve společnosti, která byla sice více gramotná, konzumní a mediálně nasycená, než kdykoliv předtím, ale měla zároveň přísně konzervativní společenské hodnoty. Důsledkem takového života, otřesných zážitků na frontě a nezájmu vlády jejich vlastní země se stala právě tato deziluze. To vše později přispělo k tomu, že se stali hnací silou mnoha kulturních a společenských změn ve velkých městech během bouřlivých dvacátých let.

V literárním kontextu ztracená generace odkazuje na skupinu amerických spisovatelů, žijících v emigraci v Paříži, kteří dospěli během první světové války, a jejichž dílo a literární renomé je tedy silně ovlivněno jejich zkušenostmi z války. Samotný termín pochází od americké spisovatelky Gertrude Steinové, která směrem k Ernestu

¹ PROCHÁZKA, Martin, *Lectures on American Literature*, Praha: Karolinum, 2002, s. 188

² TAMTÉŽ, s. 188

³ HYNES, Samuel, *A War Imagined: The First World War and English Culture*, London: The Bodley Head, 1990, s. 386

Hemingwayovi prohlásila: “*All of you young people who served in the war. You are a lost generation.*”⁴ O jeho rozšíření do většího povědomí se ale zasloužil právě Hemingway samotný, když ho použil ve svém románu *The Sun Also Rises*.⁵ Přestože někteří z autorů také prošli první světovou válkou a následně prožili několik bohémských epizod v Paříži, jako Hemingway nebo John Dos Passos, několik z nich se stále cítilo být Američany, jako například samotná Gertrude Steinová.^{6,7}

V této souvislosti je třeba říct, že americká literatura po 1. světové válce často odkazuje k pojmu „americký sen“. Jako první ho začal používat americký spisovatel a historik James Truslow Adams a zpopularizoval ho ve své knize *The Epic of America*. Ale samotná myšlenka byla lidem známá už mnohem déle, už od podepsání Deklarace nezávislosti 4. července 1776.⁸ Americký sen totiž reprezentuje to, co bylo vždy v USA. podstatné: rovnost a svobodu. Tyto dva principy mohou komukoliv otevřít cestu ke všemu, co by si člověk mohl od života přát: bohatství (ať už finanční, nebo v podobě partnera, partnerky, rodiny a dětí) a dosažení luxusního stylu života s pomocí tvrdé práce a snahy. Pro autory ztracené generace je ale těžké těchto hodnot dosáhnout, a proto v jejich románech tak často dochází ke střetu s krutou realitou ve které se jim jejich americký sen rozplyne před očima. Ke ztrátě těchto hodnot docházelo kvůli traumatickým zážitkům z první světové války, a v dílech ztracené generace se tedy často objevují autobiografické prvky. Tímto způsobem se autoři ztotožňují se svými vlastními hrdiny a dávají důraz jak na psychické problémy hlavních hrdinů, tak i na ty své.

Dalším důležitým tématem je vztah člověku ke společnosti. Hrdinové románů se nedokáží navrátit do společnosti, jejíž součástí dříve byli. Zároveň autoři s pomocí svých hrdinů společnost kritizují a ukazují její nedostatky a chyby. A i když se náhodou dokázali znovu začlenit, stále čelili svým nefunkčním představám o budoucím životě. Hrdinové mohou být také postaveni do nebezpečné nebo obtížné situace, v níž se projeví jejich skutečný charakter. Obtížné situace nečekají hrdiny románů pouze při opětovném

⁴ MONK, Craig, *Writing the Lost Generation: Expatriate Autobiography and American Modernism*, University Of Iowa Press, 2010, s. 1

⁵ HEMINGWAY, Ernest, *The Sun Also Rises*, New York, Scribner, 1926

⁶ MONK, Craig, *Writing the Lost Generation: Expatriate Autobiography and American Modernism*, University Of Iowa Press, 2010, s. 1

⁷ BRADBURY, M., Ruland R., *From Puritanism to Postmodernism*, London: Penguin Books, 1993, s. 238

⁸ „Lesson Plan: The American Dream“. *Library of Congress*. Retrieved October 30, 2020.

začleňování do společnosti. Mnoho z nich se totiž dostává do nebezpečí a obtíží už mnohem dříve, například už v samotné válce.

Je tedy zřejmé, že autory ztracené generace nejvíce ovlivnily jejich vlastní životní zkušenosti, protože během jejich života došlo k několika důležitým událostem americké i světové historie. Jak je zmíněno výše, jednou z těchto událostí byla první světová válka – konflikt, který změnil uspořádání Evropy po více než 150 letech. Po válce následovala zlatá dvacátá léta (Roaring Twenties), která naprosto změnila styl života běžného amerického občana. A právě i autoři ztracené generace se snažili své problémy utopit v opulentních večírcích a litrech alkoholu, což bylo pro tuto dobu typické. Vlna euforie trvala až do října 1929, kdy došlo k extrémnímu propadu akcií na americké burze, který odstartoval celosvětovou velkou hospodářskou krizi, která je v americké literatuře známá jako The Great Depression.

1.2 Vývoj americké společnosti ve dvacátých letech 20. století

Pro americkou společnost byla dvacátá léta dvacátého století milníkem v její historii i v politice. Poprvé za celou dobu existence Spojených států amerických žilo více obyvatel ve městech než na farmách, a celkové bohatství státu se mezi lety 1920 a 1929 dokonce zdvojnásobilo. Tento ekonomický růst doslova vtáhl Američany do neznámé, ale lákavé konzumní společnosti.⁹ Tomu všemu ale předcházelo několik politických a společenských změn. První z nich přišla ihned po skončení první světové války v Evropě, ze které Spojené státy americké vyšly jako světová velmoc, ale za cenu ztráty miliardy dolarů a přibližně 114 tisíc dobrovolníků.¹⁰ A právě tyto ztráty donutily americkou společnost zamyslet se nad tím, zda je pro ně výhodné vměšovat se do evropských záležitostí. Kvůli této izolaci od světa odmítl Senát Versailleskou smlouvu, a Spojené státy tedy zůstaly ve válce až do 20. května 1920, kdy byla díky společnému usnesení ukončena. Toto politické prodlužování konfliktu a distancování se od světových záležitostí vyvolalo vlnu kritiky vůči starší generaci a stávající zahraniční politice.^{11,12}

⁹ Roaring Twenties: Flappers, Prohibition & Jazz Age – HISTORY – HISTORY. [online]. Copyright © 2022 A [cit. 15. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.history.com/topics/roaring-twenties/roaring-twenties-history>

¹⁰ MCNEESE, T., 2010. World War I and the Roaring Twenties, 1914-1928. Infobase Publishing, s. 75

¹¹ PROCHÁZKA, Martin, *Lectures on American Literature*, Praha: Karolinum, 2002, s. 188

¹² MCNEESE, T., 2010. World War I and the Roaring Twenties, 1914-1928. Infobase Publishing, s. 76

Dalším faktorem, který silně otrásl americkou společností, byl narůstající počet imigrantů, snažících se dostat do země, a následný vznik radikálních politických skupin, zejména levicových. To vyústilo v obecný strach z přistěhovalců, kteří by se později mohli stát důležitými členy v radikálních buňkách. Následovaly tedy razie v podezřelých kancelářích a deportace zatčených osob pod vedením nově vzniklého aparátu General Intelligence Division, jehož hlavou byl pozdější zakladatel FBI (Federal Bureau of Investigation), J. Edgar Hoover. A jelikož imigranti byli často členy těchto skupin, na jihu Států se znovuzrodil Ku Klux Klan a rozšířila se nová vlna nativismu, symbolizujícího anti-imigrační a pro-americkou politiku.¹³ V celém tomto zmatku Warren G. Harding vyhrál prezidentské volby 1920 se sloganem „Return to normalcy“ a s cílem vrátit normálnost do života Spojených států amerických.

Všechny tyto události, které předznamenaly začátek dvacátých let, nepředstavují Roaring Twenties v jejich pravé podstatě. Trendy, které charakterizují tuto éru, ukazují hluboké změny v hodnotách, které se odklánějí od strohé morálky 19. století. Alkohol se stal nedílnou součástí společenského života, a to hlavně kvůli prohibici. Ta zároveň zapříčinila vzestup organizovaného zločinu, včetně pašování a výroby domácí pálenky. Život obyčejného občana se změnil také díky novým technologiím, jako bylo rádio, automobily nebo první filmy. Kultura se naopak částečně vracela k modernismu, ale zároveň vznikaly nové umělecké směry a hnutí, jako výše zmíněná ztracená generace či afro-americká harlemská renaissance. Co se týče hudby, velmi oblíbeným a charakteristickým pro dvacátá léta byl původně afro-americký jazz, jehož kořeny se vážou k žánrům blues a ragtime.

Dodnes zůstává otázkou, zda život mladých lidí této éry byl více živelný a svobodný, nebo zda spíše směřoval k hédonismu a jednoduchým požitkům, ale jedno je jisté. Někteří autoři ztracené generace měli s tímto životem intenzivní osobní zkušenost, a proto ho dokázali věrohodně a působivě zachytit ve svých dílech.¹⁴ A o to lépe dokázali vnímat nedostatek uspokojení z nově objevené prosperity a konzumerismu, které tento život

¹³ MCNEESE, T., 2010. World War I and the Roaring Twenties, 1914-1928. Infobase Publishing, s. 78–84

¹⁴ CARLISLE, R., 2009. The Roaring Twenties: 1920 to 1929 (Handbook to Life in America). 1st ed. New York: Infobase Publishing, s. 10

přinášel. Tato skupina autorů se totiž nepovažovala za obhájce stávajících sociálních norem a hodnot, ale za kritiky, kteří status quo naopak zpochybní.^{15,16}

Americký prozaik Sinclair Lewis zaznamenal úspěch se svými romány *Main Street* (1920), *Babbitt* (1922) a *Arrowsmith* (1925), kde prostřednictvím satiry kritizoval americkou střední třídu a zvyšující se vliv nových reklamních tlaků na obyčejného amerického občana.^{17,18} Podobně i Francis Scott Fitzgerald popsal ve své eseji *Echoes of the Jazz Age*, že éra jazzu představovala morálně volnější období, kdy byl každý Američan rozčarován z dobových společenských norem a posedlý požitkářstvím.¹⁹ Dokonce i jeho slavný román *Velký Gatsby* je velkou kritikou společenských vrstev, v nichž peníze člověka, který je tvrdou prací vydělal, nemají takovou hodnotu jako peníze toho, kdo se do nich „narodil“. Ernest Hemingway naopak nekritizoval tolik společnost, které vzešla z války, ale kritizoval válku samotnou. Byl doslova unavený a znechucený ze svých válečných zážitků. Zároveň ho provázela nejistota, zda vůbec válka přinesla něco ušlechtilého nebo užitečného. Proto je většina jeho románů alespoň zčásti autobiografická, protože se psaním snažil zahojit své psychické jizvy.²⁰

Zásadní není otázka, zda ve dvacátých letech 20. století vůbec došlo k nějakému vývoji americké společnosti, protože Spojené státy americké, které v roce 1917 vstoupily do první světové války, byly velmi odlišné od Spojených států na konci druhého desetiletí. Samotná společnost prošla tolika změnami, možná nejvíce změnami za tak krátké období v celé národní historii, že by pravděpodobně nebylo možné najít barvitější a rozmanitější éru. Symbolické je ale to, že tuto éru odstartovala událost světových rozměrů a zároveň ji ukončila událost, která otřásla celou západní civilizací.

¹⁵ MCNEESE, T., 2010. *World War I and the Roaring Twenties, 1914–1928*. Infobase Publishing, s. 115

¹⁶ CARLISLE, R., 2009. *The Roaring Twenties: 1920 to 1929 (Handbook to Life in America)*. 1st ed. New York: Infobase Publishing, s. 61

¹⁷ MCNEESE, T., 2010. *World War I and the Roaring Twenties, 1914–1928*. Infobase Publishing, s. 115

¹⁸ The Romance of Sinclair Lewis | Gore Vidal | The New York Review of Books. *Home | The New York Review of Books* [online]. Copyright © 1963 [cit. 15. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.nybooks.com/articles/1992/10/08/the-romance-of-sinclair-lewis/>

¹⁹ FITZGERALD, F. S., 1931. *Echoes of the Jazz Age*. 1st ed. New York: Scribner's magazine..

²⁰ MCNEESE, T., 2010. *World War I and the Roaring Twenties, 1914–1928*. Infobase Publishing, s. 115

1.3 Francis Scott Fitzgerald

1.3.1 Životní zkušenost

Celým jménem Francis Scott Key Fitzgerald se narodil 24. září 1896 ve městě St. Paul v americkém státě Minnesota. Jeho otec Edward Fitzgerald, pocházející z Marylandu, se hlásil k hodnotám starého Jihu a jeho matka Mary (Mollie) McQuillan Fitzgerald byla dcerou irského imigranta, který zbohatl jako velkoobchodní hokynář v St. Paulu. Oba jeho rodiče byli katolického vyznání, což se promítlo do jeho výchovy.²¹ Nebyl ale prvním dítětem tohoto páru. Jeho dvě starší sestry zemřely během epidemie několik měsíců před jeho narozením a on sám se poté stal starším bratrem pro svou o pět let mladší sestru Annabel. Fakt, že byl nejprve jedináčkem (po smrti dvou sester) a poté starším dítětem, mu dopomohl k významnému postavení v rodině, a byl tedy svou matkou rozmazlován.²²

Otcovo hokynářství ale příliš neprosperovalo, nakonec ho musel zavřít a začít pracovat u Procter & Gamble. Bohužel byl na počátku 20. století propuštěn, a rodina se tedy musela spoléhat na peníze od rodiny Francisovy matky McQuillan. Poté, co jedenáctiletý Scott slyšel tyto zprávy, byl zděšen a plakal se slovy: *“Dear God, please don't let us go to the poorhouse; please don't let us go to the poorhouse.”*²³ Z tohoto zážitku pravděpodobně pramení i jeho touha být slavný, bohatý a zůstat mezi společenskou elitou.²⁴ Peněžní strádání ho ale provázelo téměř celý život. Již jako desetiletý chlapec na dětském táboře trpěl šikanou a cítil se zoufale, což napsal i rodičům. Ti mu obratem poslali peníze, ale podobné problémy ho trápily celé jeho dětství. Zároveň všechny jeho žádosti o peníze provázela slova: *„All my money is used up“*, kde naznačoval, že to není jeho chyba, nýbrž chyba peněz.²⁵

Během let 1908–1911 Fitzgerald navštěvoval St. Paul Academy, kde se začal projevovat jeho spisovatelský talent, když ve školních novinách vydal jeho první dílo, a sice detektivní povídku *The Mystery of the Raymond Mortgage*.²⁶ Na přání svých rodičů ale

²¹ JO, M., 2007. Critical Companion to F. Scott Fitzgerald. Infobase Publishing, s.3

²² SHEPHARD, R., 2005. F. Scott Fitzgerald. Pocket Essentials, s. 19–20

²³ TAMTÉŽ, s. 20

²⁴ STROMBERGOVÁ, K., Zelda a F. Scott Fitzgeraldovi, Praha: H & H, 1999, s. 15

²⁵ SHEPHARD, R., 2005. F. Scott Fitzgerald. Pocket Essentials, s. 21

²⁶ JO, M., 2007. Critical Companion to F. Scott Fitzgerald. Infobase Publishing, s. 3

přestoupil na Newmanovu katolickou školu v New Jersey. Zde se ho ujal otec Sigourne Fay, který ho podporoval v jeho ambicích. Opět zde psal do novin, a dokonce svým spolužákům sepisoval slohové úkoly.²⁷ V září 1913 byl přijat na prestižní univerzitu Princeton, kde sice zanedbával studium kvůli svému zájmu o literaturu, ale sám se vzdělával skrze rozsáhlé čtení. Přispíval do humoristického časopisu *The Princeton Tiger* a do *The Nassau Literary Magazine*. Dokonce psal pro *Triangle Club* texty písní a skripty pro jejich muzikály. Také se zde seznámil se svojí první láskou Ginevrou Kingovou, které místo studia psal množství dopisů.²⁸

V akademické zkušební lhůtě a s vidinou vzdalující se promoce se rozhodl v roce 1917 vstoupit do armády a byl jmenován podporučíkem pěchoty.²⁹ Válka ho ale příliš nezajímala a většinu času strávil psaním svého prvního románu s názvem *The Side of Paradise*. Prošel několika výcvikovými tábory, ale osudný byl pro něj Camp Sheridan blízko města Montgomery ve státě Alabama. Potkal zde a následně se zamiloval do nejmladší dcery soudce alabamského Nejvyššího soudu, Zeldy Sayreové.³⁰ Následně ale přišel rozkaz a Scott odjel se svou jednotkou na Long Island a dále lodí do Francie, kde je čekala válka a pravděpodobně smrt. Mezitím však bylo podepsáno příměří, Fitzgerald se tedy válce vyhnul a mohl se vrátit k Zeldě.³¹ Jednalo se ale o slečnu z vyšší společnosti, bylo tedy nepřijatelné, aby se o ni ucházel kdokoli, kdo nemá alespoň stejné společenské postavení, jako ona. Fitzgerald proto po válce odjel do New Yorku, kde si našel práci jako tvůrce reklamních sloganů pro inzeráty. Zároveň po nocích dále pracoval na svém románu. Zanedlouho ale s prací skončil a vrátil se do svého rodného města St. Paul, kde chtěl román dokončit.³²

Jeho první román *This Side of Paradise* vychází 26. března 1920 a teprve čtyřadvacetiletému Fitzgeraldovi přináší slávu doslova přes noc. Stejného roku se třetího dubna oženil se Zeldou a společně se stali ikonami amerického života v období Roaring Twenties, jinými slovy v éře jazzu, jak Scott tuto dekádu s oblibou nazýval. Byli prvním párem, který dokonale symbolizoval životní styl této doby: elegantní a bohatý, spojený s cestováním a alkoholem, s občasnými skandály i se schopností užívat si úspěch a žít

²⁷ STROMBERGOVÁ, K., *Zelda a F. Scott Fitzgeraldovi*, Praha: H & H, 1999, s. 16

²⁸ JO, M., 2007. *Critical Companion to F. Scott Fitzgerald*. Infobase Publishing, s. 3

²⁹ TAMTÉŽ s.4

³⁰ STROMBERGOVÁ, K., *Zelda a F. Scott Fitzgeraldovi*, Praha: H & H, 1999, s. 20

³¹ SHEPHARD, R., 2005. *F. Scott Fitzgerald*. Pocket Essentials, s. 38

³² STROMBERGOVÁ, K., *Zelda a F. Scott Fitzgeraldovi*, Praha: H & H, 1999, s. 44

pohodlný, dekadentně laděný život.³³ Nic ale netrvá věčně a manželství se začalo potýkat s problémy a hádkami, ze kterých se už nikdy nedostalo. Scott se oddává práci nejprve na sbírce povídek s názvem *Tales of the Jazz Age* a v roce 1925 začíná na Francouzské Riviéře psát román *The Great Gatsby*. Zelda se cítí opuštěná, snaží se na sebe strhnout pozornost a její psychický stav se zhoršuje. I přesto se snaží být více samostatná a začíná psát svoje vlastní povídky, z čehož ale Scott není příliš nadšený.³⁴

Bohužel v roce 1930 je Zelda hospitalizována s totálním nervovým zhroucením a ukazuje se, že manželé Fitzgeraldovi nedokážou žít spolu, ale ani bez sebe. Když je v září 1931 propuštěna, uchýlí se zpátky k rodině v Montgomery, která ale jejího manžela odmítá. Fitzgerald odchází do Hollywoodu, kde se snaží psát filmové scénáře, ale není příliš úspěšný. Zatímco Scott prožil v Hollywoodu dva “románky,” nejprve s herečkou Lois Moranovou a poté s filmovou zpravodajkou Sheilah Grahamovou, byla Zelda znovu hospitalizována, ale zároveň vydala svůj první a jediný román *Save Me the Waltz*. To ale nezměnilo nic na tom, že Fitzgeraldovi byli stále ve finanční tísní a Fitzgerald psal už jen z povinnosti.³⁵ V roce 1939 začal Fitzgerald pracovat na svém pátém románu, *The Love of the Last Tycoon*.³⁶

20. prosince 1940 Fitzgerald odpočívá u krbu a čte si časopis absolventů Princetonu. Když se rozhodne vstát, aby se natáhl ke komínu, zhroučí se. Umírá na zástavu srdce se zavřenými očima na podlaze apartmánu své přítelkyně Grahamové. Bylo mu 44 let a měl napsáno 44 tisíc slov svého posledního románu.³⁷ Zelda se ze smrti svého manžela nikdy nezpamatovala a byla poté ještě několikrát hospitalizována, dokud v roce 1948 nezemřela v sanatoriu během nočního požáru. Fitzgeraldovi se největšího uznání dostává až po jeho smrti, kdy se v padesátých a šedesátých letech stává klasikem moderny.

1.3.2 Dílo

Francis Scott Fitzgerald byl jedním z autorů, kteří své životy a své zážitky silně promítali do svých děl. Postavy v jeho románech jsou často odrazem osob z jeho života a příběhy

³³ CARLISLE, R., 2009. *The Roaring Twenties: 1920 to 1929 (Handbook to Life in America)*. 1st ed. New York: Infobase Publishing, s. 1

³⁴ STROMBERGOVÁ, K., *Zelda a F. Scott Fitzgeraldovi*, Praha: H & H, 1999, s. 73

³⁵ TAMTÉŽ, s. 106

³⁶ JO, M., 2007. *Critical Companion to F. Scott Fitzgerald*. Infobase Publishing, s. 10

³⁷ SHEPHARD, R., 2005. *F. Scott Fitzgerald. Pocket Essentials*, s. 113

jsou inspirovány jeho vlastními zážitky a zkušenostmi. Ani dobové souvislosti se příliš neliší od těch, které jsou Fitzgeraldovi blízké. Celkově by čtenář nemusel dlouho hledat, aby našel v některém Fitzgeraldově románu nebo povídce prvky autobiografie.

Příkladem je jeho první román *This Side of Paradise*, vydaný v roce 1920. Popisuje příběh líného, privilegovaného a sobeckého studenta Princetonu, který se později dostane do armády. Román je psaný částečně podle Fitzgeraldových deníků z dob, kdy navštěvoval Princeton a byl v armádě. Fitzgerald se rozhodl nepopisovat vojenskou službu hlavního hrdiny v Evropě, protože se sám do Evropy během války nedostal. Místo toho sleduje jeho život po válce, kdy umírá jeho mentor a kdy se rozchází s dívkou svých snů Rosalindou, jejíž postava byla částečně inspirována Zeldou, ale měla jméno její sestry.³⁸

Postupný odklon od glorifikování peněz, od nesmyslného plýtvání a od amorální společnosti Fitzgerald poprvé naznačil ve sbírce povídek *Tales of the Jazz Age*, kdy pro něj tato změna ve společnosti začíná být znatelná.³⁹ Kritika společnosti je ale nejvíce zřejmá ve třetím románu, *The Great Gatsby*, který je dokonalým zrcadlem tehdejší společnosti plné alkoholu, přetvářek, peněz a falešných představ o americkém snu. Gatsbyho příběh chudého vojáka, který není vhodný pro sňatek s Daisy, lze zároveň srovnat s životním příběhem Fitzgeralda, který musel nejprve uspět v psaní a vydělat peníze, a až poté si mohl vzít Zeldu.

V roce 1934 Fitzgerald vydal po devíti letech psaní svoji pravděpodobně nejoblíbenější knihu *Tender Is the Night*, kterou sám nazval „vyznáním víry“. Román sleduje život charismatického a pohledného psychiatra Dicka Divera a jeho krásné bohaté ženy s křehkým duševním zdravím, Nicole Warren. Diver si je vědom toho, že jejich životní styl je možný pouze díky manželčině příjmu a on sám je její rodinou využíván, aby se staral o jejich dceru. Kvůli tomu Dick stále více propadá alkoholu. Román je psaný v době, kdy byla Zelda hospitalizována v sanatoriu a Scottův alkoholismus se vymykal kontrole. Jeho závislost na alkoholu se dostala do takové fáze, že nedokázal bez alkoholu ani psát. Přestože má román poněkud nevyrovnanou strukturu a není tak propracovaný,

³⁸ SHEPHARD, R., 2005. F. Scott Fitzgerald. Pocket Essentials, s. 119–120

³⁹ VANČURA, Z., Slovník spisovatelů. Spojené státy americké, Praha: Odeon, 1979, s. 245

jako *The Great Gatsby*, dle literární kritiky se jedná o psychologicky výjimečně pronikavé dílo.⁴⁰

Ke konci života byl Fitzgerald více melancholický, v několika esejích přemítal o svém životě, a dokonce o něm přinesl i bližší informace. V eseji *Crack-Up* uznává, že jako spisovatel ztratil životnost a už nedokáže psát.⁴¹ *Pasting It Together* odtajňuje bolest, kterou cítil, i pocit bezcennosti a zoufalé snahy najít životní směr; pocit, který ho provázel po celý život.⁴²

1.4 Ernest Hemingway

1.4.1 Životní zkušenost

Ernest Miller Hemingway se narodil 21. července roku 1899 v městečku s názvem Oak Park v Illinois. Jeho matka Grace Hall se již od dětství chtěla stát operní pěvkyní, ale kvůli spále, kterou utrpěla v dětství, se musela tohoto snu vzdát. I přesto se stále chovala, jako by byla na jevišti, a dokonce malému Ernestovi kupovala panenky a oblékala ho do dívčího oblečení, aby se podobal své sestře Marcelline. Proto ho jeho otec Ed Hemingway začal brát do přírody. Teprve tříletý Ernest si zamiloval rybaření, které se stalo jeho celoživotním koníčkem. Otec naučil syna i několik dalších dovedností, důležitých pro přežití v přírodě: například rozdělat oheň, očistit a uvařit ulovenou rybu, a dokonce používat střelnou zbraň. Rodina často trávila léto na rodinné chatě blízko Wallon Lake, kde mohl Ed svým dětem předávat své znalosti a učit je lásce k přírodě.⁴³

Již během studia na střední škole projevil Hemingway talent pro literaturu. Byl novinářem pro školní noviny *Trapeze* a ročenku *Tabula*.⁴⁴ K tomuto zájmu ho ale také vedla skutečnost, že byl menšího vzrůstu, a nebyl tedy dostatečně fyzicky zdatný pro fotbalový tým. Uchýlil se také ke snění o průzkumu ostatních kontinentů. Ale netrvalo dlouho a

⁴⁰ SHEPARD, R., 2005. F. Scott Fitzgerald. Pocket Essentials, s. 123–124

⁴¹ FITZGERALD, F. S., Prasklina, Praha: X – Egem, 1995, s. 57–58

⁴² FITZGERALD, F. S., „Lepení kousků“, Prasklina, Praha: X – Egem, 1995, s. 67

⁴³ HISTORY, H., 2018. Ernest Hemingway. Hourly History, s. 5–6

⁴⁴ Ernest Hemingway: The Biography (A Complete Life from Beginning to the End). Discover the Best eBooks, Audiobooks, Magazines, Sheet Music, and More | Scribd [online]. Dostupné z: <https://www.scribd.com/read/524071687/Ernest-Hemingway-The-Biography-A-Complete-Life-from-Beginning-to-the-End#>

Ernest vyrostl, a mohl se tedy začít věnovat i hraní fotbalu. Díky tomu se v něm probudil i zájem o box.⁴⁵

V roce 1917 Hemingway dokončil střední školu a shodou okolností ve stejnou dobu Spojené státy americké vstoupily do první světové války. Každý bojeschopný muž musel narukovat, ale Ernest byl odmítnut z důvodu špatného zraku. I tak se mu podařilo dostat se na frontu s organizací Červený kříž jako řidič ambulance.⁴⁶ Jedné noci byl už ale touto prací unaven a rozhodl se vydat do předních linií. Zanedlouho kousek od něj explodovala nábojnice a najednou neviděl a nemohl dýchat. Když se mu vrátily smysly, zvedl zraněného vojáka, ležícího vedle něj, a i přes nepřátelskou kulometnou palbu ho hrdinně odnesl do bezpečí. V nemocnici Červeného kříže v Miláně mu poté museli vyoperovat 28 kusů šrapnelu z vybuchlé nábojnice a několik kulek ze samopalů. Zde také potkal zdravotní sestru Agnes von Kurowsky, do níž se následně zamiloval, ale která ho později odmítla kvůli jinému muži, což Ernesta naprosto zduřilo.⁴⁷ Když se vrátil z války, začal vnímat následky, které na něm válečná zkušenost zanechala. Zkušenost se smrtí ho oddělila od jeho americké minulosti, vrátil se do světa jako nový člověk, hledající novou perspektivu, protože tradiční hodnoty jako důstojnost, sláva nebo obětování byly válkou testovány, přičemž zcela selhaly.⁴⁸

Po válce Hemingway získal práci jako zpravodaj první světové války u *Toronto Star* a se svou novou ženou, Hadley Richardsonovou, odcestoval do Paříže. Zde se setkal s Gertrude Steinovou, která mu doporučila, aby se při psaní nesnažil zacházet do přílišných detailů, což ho přiblížilo k jeho vysněnému stylu psaní. Poté navštívil několik dalších zemí, včetně Itálie (kde dokonce připravil rozhovor s Benitem Mussolinim), Turecka (kde byl svědkem konce řecko-turecké války), a také Španělska, kde u sebe objevil zálibu v býčích zápasech. Tyto cesty mu poskytly inspiraci pro jeho pozdější díla.

49

⁴⁵ HISTORY, H., 2018. Ernest Hemingway. Hourly History, s. 6

⁴⁶ Ernest Hemingway: The Biography (A Complete Life from Beginning to the End). Discover the Best eBooks, Audiobooks, Magazines, Sheet Music, and More | Scribd [online]. Dostupné z: <https://www.scribd.com/read/524071687/Ernest-Hemingway-The-Biography-A-Complete-Life-from-Beginning-to-the-End#>

⁴⁷ HISTORY, H., 2018. Ernest Hemingway. Hourly History, s. 10

⁴⁸ PROCHÁZKA, Martin, Lectures on American Literature, Praha: Karolinum, 2002, s. 187

⁴⁹ HISTORY, H., 2018. Ernest Hemingway. Hourly History, s. 16–18

V roce 1924 vydal svoji první knihu s názvem *In Our Time*, která byla sbírkou povídek z války. Rok poté se zapsal mezi nejvýznamnější spisovatele své doby románem *The Sun Also Rises*, který mu přinesl slávu, jakou chtěl, ale který zároveň nenáviděl do konce svého života. V roce 1928 se rozhodl vrátit se už s novou manželkou Pauline Pfeiffer zpátky do USA a během cesty na Floridu obdržel šokující zprávu, že jeho otec spáchal sebevraždu. Hemingway byl zdrcený, ale přesto pokračoval v práci na svém dalším románu *A Farewell to Arms*, který vyšel v roce 1929.⁵⁰

Na frontu se Hemingway vrátil ještě v březnu 1937 zdokumentovat občanskou válku ve Španělsku společně s Johnem Dos Passosem a Sidney Franklinovou. I navzdory přetrvávajícím bolestem hlavy, které byly následkem jeho autonehody, byl přítomný u vylodění spojeneckých vojsk v Normandii. Poté následoval 22nd Infantry Regiment, dokud ho nepostihl otřes mozku z nehody na motorce. I přesto ale podával zprávy francouzskému odboji, a dokonce se s ním zapojil do boje proti nacistické okupaci. Následně dorazil včas do Paříže oslavit osvobození svého milovaného města. Na podzim onemocněl zápallem plic během kampaně v Hürtgenském lese.⁵¹

Od roku 1946 se však Hemingwayovy deprese zhoršovaly v důsledku několika nešťastných událostí v jeho rodině, a zároveň mu začalo umírat množství přátel z jeho literárního okolí.⁵² Jeho fyzické zdraví se dále zhoršilo po dvou leteckých nehodách. V roce 1959 začal být stále více paranoidní, bál se, že je sledován špiony, kteří osunují jeho smrt. Následujícího roku nastoupil na kliniku Mayo, kde podstoupil šokovou terapii kvůli různým tělesným a duševním potížím. To na něm zanechalo následky v podobě ztráty vzpomínek a neschopnosti cokoliv napsat. Měsíc po propuštění, 2. července 1961, Hemingway ukončil svůj život střelou do hlavy. Jeho žena Mary Gellhorn po jeho smrti pracovala s vydavatelem na vydání mnoha textů, které byly buď nedokončené, nebo nepublikovatelné.⁵³

⁵⁰ Ernest Hemingway: The Biography (A Complete Life from Beginning to the End). Discover the Best eBooks, Audiobooks, Magazines, Sheet Music, and More | Scribd [online]. Dostupné z: <https://www.scribd.com/read/524071687/Ernest-Hemingway-The-Biography-A-Complete-Life-from-Beginning-to-the-End#>

⁵¹ HISTORY, H., 2018. Ernest Hemingway. Hourly History, s. 33

⁵² Ernest Hemingway: The Biography (A Complete Life from Beginning to the End). Discover the Best eBooks, Audiobooks, Magazines, Sheet Music, and More | Scribd [online]. Dostupné z: <https://www.scribd.com/read/524071687/Ernest-Hemingway-The-Biography-A-Complete-Life-from-Beginning-to-the-End#>

⁵³ HISTORY, H., 2018. Ernest Hemingway. Hourly History, s. 36

1.4.2 Dílo

O Ernestu Hemingwayovi lze říci stejně jako o Francisu Scottu Fitzgeraldovi, že jeho díla jsou výrazně autobiografická. Například jeho pozdější román *Sbohem, armádo!* vypráví o americkém vojákově Fredericovi, který je řidičem sanitky na italské frontě během první světové války. Je ale zraněn a během pobytu v nemocnici se zamiluje do anglické zdravotní sestry Catherine. Tento příběh se velmi podobá jeho vlastnímu zážitku z fronty, kde potkal svoji první lásku.⁵⁴

Hemingwayovy romány velmi ovlivnil jeho specifický tvůrčí styl. Válka na něm, stejně jako na mnoha dalších, zanechala doživotní následky. Kruté setkání se smrtí ho odtrhlo od jeho americké minulosti a vzalo mu veškeré iluze. Proto píše o světě tak, jak ho vidí, a nehledá v konkrétních situacích hlubší smysl. I ve svém románu *The Sun Also Rises* připouští: „*I don't know. There isn't always an explanation for everything.*“⁵⁵ K tomuto stylu psaní mu také dopomohla americká spisovatelka Gertrude Steinová, když mu po přečtení jeho prvních textů řekla, že se až příliš zabývá popisem, který navíc není příliš dobrý. To ho přivedlo k jednoduššímu, přímočarému a zaobalenému stylu, který byl jeho cílem.⁵⁶ Tento styl se nazývá metoda ledovce, kdy je čtenáři podhalena pouze částečná hloubka příběhu (špička ledovce) a je pouze na něm, zda se bude chtít dostat více do hloubky.

Hemingwayova díla ale nebyla ovlivněna pouze válkami a tragédiemi. Jak je zmíněno výše, již od útlého věku byl veden k lásce k přírodě. Jeho poslední román *The Old Man and the Sea* je ukázkou vyrovnaného souboje mezi člověkem a přírodou. Ukazuje také přechod z deziluze k víře a důvěře v člověka: Přestože rybař Santiago ztratí velký úlovek a zůstane mu jenom kostra ryby, je lidmi obdivován pro svoji vytrvalost. Opět se zde vrací motiv ztracené generace. Kniha je zprávou z reálného života a odmítá symbolismus, protože symbolem ztracené generace je podle Hemingwaye absence symbolu.

S jistotou lze tedy říci, že Hemingwayovy knihy zanechaly svou stopu v literatuře navždy. I přestože jsou jeho díla fikcí, výrazně se opírají o autorovy životní zkušenosti. Hemingway byl prohlášen za jednoho z největších amerických novelistů vedle F.S.

⁵⁴ HISTORY, H., 2018. Ernest Hemingway. Hourly History, s. 10

⁵⁵ HEMINGWAY, Ernest, *The Sun Also Rises*, New York, Scribner, 1926

⁵⁶ HISTORY, H., 2018. Ernest Hemingway. Hourly History, s. 16

Fitzgeralda. Jeho stylu se jeho předchůdci i nástupci vyhýbali, což ho činí unikátním autorem. Hemingway se stal symbolem válečných románů poválečné generace, které ukázaly válku v úplně novém, neidealizovaném světle.⁵⁷

⁵⁷ Ernest Hemingway: The Biography (A Complete Life from Beginning to the End). Discover the Best eBooks, Audiobooks, Magazines, Sheet Music, and More | Scribd [online]. Dostupné z: <https://www.scribd.com/read/524071687/Ernest-Hemingway-The-Biography-A-Complete-Life-from-Beginning-to-the-End#>

2 F. S. Fitzgerald a *The Great Gatsby*

V pořadí třetí román Francise Scotta Fitzgeralda s názvem *The Great Gatsby* (*Velký Gatsby*) nabízí originální pohled na americkou společnost a její poměry ve dvacátých letech 20. století. Jak je popsáno výše, ve Spojených státech amerických probíhala tzv. jazzová éra (termín, který Fitzgerald rád používal): éra alkoholu, morální dvojznačnosti, jazzu a mnoha dalších příležitostí, na což se často odkazuje jako na zlatá dvacátá léta. A právě tento román lze považovat za kroniku své doby. Odráží okouzlení materiálním blahobytem a životem společenské smetánky, která ale zároveň nedisponuje patřičnou mravní integritou.

2.1 Příběh

Vypravěčem příběhu je mladík Nick Caraway, který se právě přistěhoval do oblasti West Egg nedaleko New Yorku, kde se mu podařilo získat práci burzovního makléře. Nedaleko přes jezero v oblasti East Egg se setkává se svojí sestřenicí Daisy, jejím manželem Tomem Buchananem a jejich dcerou. Později Nick zjistí, že Tom má románek se zadanou ženou Myrtle, s níž ho dokonce později seznámí. Jejím manželem je automechanik George Wilson a společně žijí v oblasti Valley of Ashes (doslova Údolí popela), což představuje industriální oblast Queens, nacházející se mezi West Egg a Manhattanem.

Nickovým sousedem je Jay Gatsby, muž obklopený tajemným závojem, jehož večírky jsou ale známé po celém New Yorku. Nick dostane pozvánku na jednu z těchto oslav. Zde se potká s golfistkou Jordan Bakerovou, se kterou ho již dříve seznámila Daisy. Na party se Nick nejdříve dozví několik historek a pomluv, které o Gatsbym kolují, a později se dokonce se samotným Gatsbym seznámí. Gatsby se snaží Nicka přesvědčit, že spolu sloužili u „3rd Infantry Division“ během první světové války, ale Nick zanedlouho odchází a všimá si, že ho Gatsby pozoruje.

Později Nick přijme Gatsbyho pozvánku na společný oběd. Dozvídá se tak další fakta o Gatsbyho životě, včetně toho, že studoval na Oxfordu. Poté se oba opět setkají s Jordan a Nick pochopí, proč má o něj Gatsby takový zájem. Gatsby a Daisy se totiž potkali a zamilovali se do sebe těsně před tím, než měl Gatsby odplout do Evropy na frontu. Daisy ale nemohla zůstat sama a neochotně se tedy provdala za Toma. Gatsby tedy po válce začal tvrdě pracovat, aby byl tak bohatý, jak by měl manžel Daisy být. Gatsby

doufal, že jeho oslavy přilákají Daisy do jeho sídla, kde se shledají a budou moci být opět spolu.

Nick je poté Gatsbym požádán, aby mu zajistil schůzku s Daisy. Nick ji tedy pozve k sobě domů na šálek čaje, ale zatají jí, že bude přítomen i Gatsby. Zprvu je jejich znovushledání poněkud trapné a nepříjemné, ale později se oba uvolní, mluví spolu celé hodiny a rozvine se mezi nimi milostný vztah. Tento vztah je ale těžké utajit, a když na obědě v domě Buchananů, kde je přítomný i Gatsby, začne Daisy mluvit o Gatsbym s neskryvanou důvěrností, Tom pochopí, co se děje. I přestože sám Tom je Daisy nevěrný, není z tohoto zjištění vůbec nadšený a donutí všechny, včetně Nicka a Jordan, aby jeli na výlet do New Yorku. Jedou dvěma auty, Tomovým modrým Coupé a Gatsbyho žlutým Rolls Roycem. Po cestě se Tom zastaví natankovat u George Wilsona, kde zjišťuje, že George se chce společně s Myrtle odstěhovat. Tomovi začíná být jasné, že může najednou ztratit jak Daisy, tak i Myrtle.

V New Yorku se všech pět „přátel“ setkává v hotelu Plaza. Tom zde Daisy odhalí, jak Gatsby získal své jmění. Je totiž pašerákem whisky, a jeho obchody tedy nejsou legální. Zároveň se mu podaří Daisy přesvědčit, aby mu dala ještě jednu šanci, a ta se rozhodne s Tomem zůstat. Poté pošle Daisy zpátky do East Egg společně s Gatsbym, aby ukázal, že Gatsby pro něj už nepředstavuje žádnou hrozbu.

Na cestě zpět ale Gatsbyho auto nešťastnou náhodou zabije Myrtle, Tomovu milenkou a manželku George Wilsona. Nick se později dozvídá, že auto řídila Daisy, nikoli Gatsby, který ji chce chránit. George je zdrcený ze ztráty své ženy a od Toma se dozví, že majitelem žlutého Rolls Royce je Gatsby. George se tedy vydá do West Egg, kde nejprve zastřelí Gatsbyho a poté i sám sebe. Když Nick organizuje Gatsbyho pohřeb, přijde na něj pouze on, Gatsbyho služebnictvo, Gatsbyho otec a tajemný muž se sovíma očima. Daisy nepřijde, nepošle květiny ani telegram, a zanedlouho se s Tomem odstěhují a nezanechají po sobě ani stopu. Nick později potká Toma v New Yorku, kde mu Tom poví, že právě on Georgovi prozradil Gatsbyho jméno. Nick je zklamán americkou smetánkou a celým východním pobřežím a vrací se zpět na Středozápad.

2.2 Postavy

2.2.1 Jay Gatsby

Jay Gatsby je bohatý soused vypravěče Nicka Carrawaye, jehož minulost, a dokonce i přítomnost, jsou obklopeny tajemstvím. Všichni znají Gatsbyho velkolepé večírky, ale nikdo nezná Gatsbyho samotného. Muž, který je doslova ztělesněním naplněného amerického snu. Je ukázkou toho, že když si člověk vytkne cíl a je ochotný udělat vše, co je v jeho silách, pro jeho dosažení, díky americkým hodnotám je mu umožněno uspět. Již při prvním setkání s Nickem je popisován jako muž, který samotným úsměvem dokáže komukoli navodit pocit pochopení a jistoty.

*He smiled understandingly – much more than understandingly. It was one of those rare smiles with a quality of eternal reassurance in it, that you may come across four or five times in life. It faced – or seemed to face – the whole external world for an instant, and then concentrated on you with an irresistible prejudice in your favor. It understood you just as far as you wanted to be understood, believed in you as you would like to believe in yourself, and assured you that it had precisely the impression of you that, at your best, you hoped to convey.*⁵⁸

Za touto úspěšnou maskou je ale mnohem komplexnější a hlubší charakter, než by se mohlo na první pohled zdát.

Gatsbyho charakter, který je vyličen v románu, se začal utvářet již v jeho útlém věku. Pochází totiž z chudé rodiny ze Severní Dakoty a už jako malý chlapec si byl vědom toho, do jaké míry může jeho původ ovlivnit jeho budoucnost a případné společenské postavení. Vzhledem k tomu se za svůj původ stydí a cítí se kvůli němu ponížený. Proto se rozhodl sám se vzdělávat v různých oborech a doslova se odštíhl od své minulosti a od svého původního jména Gatz, aby nikdo nemohl poznat, z jaké společnosti pochází. Část jeho plánu Nick nalezne v knížce, kterou mu ukáže Gatsbyho otec.

He opened it at the back cover and turned it around for me to see. On the last fly-leaf was printed the word SCHEDULE, and the date September 12th, 1906. And underneath:

⁵⁸ FITZGERALD, F. Scott. The Great Gatsby. Scribner. 2004, s. 48

Rise from bed 6.00 A.M.

Dumbbell exercise and wall-scaling 6.15–6.30 A.M.

Study electricity, etc 7.15–8.15 A.M.

Work 8.30–4.30 P.M.

Baseball and sports 4.30–5.00 P.M.

Practice elocution, poise and how to attain it 5.00–6.00 P.M.

*Study needed inventions 7.00–9.00 P.M.*⁵⁹

Gatsby již od počátku věřil, že je předurčený k velkým věcem, a pokud bude chtít, bude patřit mezi vysněnou společenskou elitu. A právě tato víra z něj činí tzv. „self-made man,“ neboli muže, který se na vrchol vypracuje s pomocí své vlastní píle.

Přestože Gatsbyho hlavní motivací je zmíněný pocit ponížení, další hnací silou v jeho cestě za úspěchem je odmítnutí v milostném vztahu. Pro milovanou dívku Daisy není totiž dostatečně zajištěný, aby jí mohl poskytnout to, co očekává a co by jí rád dal. S Daisy se totiž Gatsby potkal již jako kapitán v armádě Spojených států amerických, ale zanedlouho poté musel odplout do Evropy do války, jak je zmíněno výše. Bohužel se nestihl vrátit včas, a Daisy se tedy rozhodla zvolit si jistotu v podobě Toma. Nepomohl tomu ani fakt, že Gatsby se i přes své postavení důstojníka nemohl rovnat Tomovi, který pocházel z bohaté rodiny. Gatsby si toho byl plně vědom již při své první návštěvě u Daisy.

*But he knew that he was in Daisy's house by a colossal accident. However glorious might be his future as Jay Gatsby, he was at present a penniless young man without a past, and at any moment the invisible cloak of his uniform might slip from his shoulders.*⁶⁰

Od tohoto okamžiku jako by se čas pro Gatsbyho zastavil. Jeho jediným cílem se stalo opětné získání Daisy. K tomu ale potřeboval peníze a vysoké společenské postavení. Všechny jeho další kroky vedly tedy k tomu, aby se zopakoval výše zmíněný osudný

⁵⁹ FITZGERALD, F. Scott. *The Great Gatsby*. Scribner. 2004, s. 184–185

⁶⁰ TAMTÉŽ, s. 159

okamžik, ale s jiným výsledkem. Aby si tentokrát Daisy vybrala jeho. Minulost ale nelze opakovat, ani ji nikterak opravit. Gatsby ale věří, že je možné vše změnit.

*'I wouldn't ask too much of her,' I ventured. 'You can't repeat the past.' 'Can't repeat the past?' he cried incredulously. 'Why of course you can!' He looked around him wildly, as if the past were lurking here in the shadow of his house, just out of reach of his hand. 'I'm going to fix everything just the way it was before,' he said, nodding determinedly. 'She'll see.'*⁶¹

Jeho cílem ale není pouze společenský a emocionální úspěch na základě materiálního nebo finančního úspěchu. Záleží mu na tom, jak ho ostatní lidé vnímají. Touží po uznání, respektu, a hlavně po přátelství. Ironií je ale okolnost, že Gatsby touží po uznání od lidí, kteří si své bohatství nijak nezasloužili. Jejich jediným úspěchem je to, že se narodili do bohatých rodin, ale i přesto (nebo právě proto) jsou rozhodnutí do svého „kruhu“ nepřijmout nikoho, kdo by neměl stejné štěstí jako oni. Důkazem toho je Tomův postoj vůči Gatsbymu, když poprvé navštíví jeden z jeho večírků. Okamžitě podezřívá Gatsbyho, že je jenom jedním z mnoha, kteří zbohatli díky pašování alkoholu.

*“Who is this Gatsby anyhow?” demanded Tom suddenly. “Some big bootlegger?” “Where'd you hear that?” I inquired. “I didn't hear it. I imagined it. A lot of these newly rich people are just big bootleggers, you know.” “Not Gatsby,” I said shortly.*⁶²

I přestože prvním impulsem k dosažení vrcholu byla v Gatsbyho případě touha po společenském postavení a uznání, na konci se jako nejsilnější ukáže být touha po lásce. Zároveň však Fitzgerald využívá Gatsbyho pád jako kritiku bezohledného požitkářství amerických dvacátých let.

2.2.2 Nick Carraway

Vypravěčem příběhu je Nick Carraway, mladý muž ze středozápadního státu Minnesota, který přišel do New Yorku po absolvování univerzity Yale a účasti v první světové válce.

⁶¹ FITZGERALD, F. Scott. The Great Gatsby. Scribner. 2004, s. 118

⁶² TAMTÉŽ, s. 107

Nick je sousedem Jaye Gatsbyho a bratrancem Daisy Buchanan, a právě kvůli tomu v románu funguje i jako prostředník mezi Daisy, reprezentující smetanou, a Gatsbym, neboli novou generací bohatých lidí. Sám sebe popisuje na začátku románu s pomocí této rady od jeho otce:

*In my younger and more vulnerable years my father gave me some advice that I've been turning over in my mind ever since. "Whenever you feel like criticizing any one," he told me, "just remember that all the people in this world haven't had the advantages that you've had."*⁶³

Nick je tedy zároveň privilegovaný, ale i empatický. Díky svému původu je vítáný v konzervativních kruzích, ale zároveň se dostává do styku s novými zbohatlíky, případně i s částí podsvětí. Jeho původ je totiž značně rozpolcený, jak lze vidět v následujícím úryvku:

*My family have been prominent, well-to-do people in this middle-western city for three generations. The Carraways are something of a clan and we have a tradition that we're descended from the Dukes of Buccleuch, but the actual founder of my line was my grandfather's brother who came here in fifty-one, sent a substitute to the Civil War and started the wholesale hardware business that my father carries on today. [...] Instead of being the warm center of the world the middle-west now seemed like the ragged edge of the universe—so I decided to go east and learn the bond business.*⁶⁴

Nick Carraway pochází z bohaté a dlouhé generace velkoobchodníků se železářským zbožím z dob občanské války. Jeho rodina má tedy dlouholetou tradici, ale na začátku si musela vydělávat práci. Také jeho otec pravděpodobně stále pracuje, což je obvykle znakem lidí, jako je Gatsby. Rodinným podnikem je velkoobchod se železářským zbožím, což je poměrně nevýrazná činnost. Nick se tedy ukazuje nejen jako akceptující charakter, ale také jako relativně nestranný vypravěč. Sám sebe považuje za člověka s „nekonečnou nadějí“, který dokáže v každém, s nímž se setká, vidět tu nejlepší stránku. Proto vidí za pečlivě vytvořenou skořápkou bohatství citlivého člověka a je jedinou postavou v románu, které na Gatsbym skutečně záleží. Při sledování vývoje Gatsbyho příběhu se

⁶³ FITZGERALD, F. Scott. *The Great Gatsby*. Scribner. 2004, s. 1

⁶⁴ TAMTÉŽ, s. 5

Nick stává kritikem nadbytku a bezstarostnosti dvacátých let stejně, jako se v pozdější části svého života stal i Fitzgerald.

2.2.3 Daisy Buchanan

Gatsbyho životní láska, sestřenice Nicka a žena Toma Buchanana, se může jevit jako sofistikovaná a bezchybná mladá dáma s jednoduchým chápáním světa. Ve skutečnosti je ale tragickou postavou, jejíž příběh vypovídá o znepokojivém rozsahu touhy po penězích během bouřlivých dvacátých let. Její charakter a vztah s Tomem se ukážou ve chvíli, kdy Nickovi vypráví o narození dcery a pronese toto zneklidňující přání:

*“And I hope she'll be a fool — that's the best thing a girl can be in this world, a beautiful little fool.”*⁶⁵

Tom totiž nebyl přítomný u jejího narození, což je projevem jeho sobecké a nedbalé povahy. Daisy ale nedoufá, že by její dcera měla podporujícího manžela nebo by se dokázala o sebe postarat sama. Doufá, že bude „krásný malý blázen“, protože by si nebyla vědoma nevěry svého manžela nebo prázdnoty, skrývajících se za extravaganci. Poté by si mohla užívat luxusního života, který jí je umožněn. Ve skutečnosti si ale Daisy přeje, aby ona sama mohla být „krásným malým bláznem“, a toto přání projektuje přes svoji dceru. A právě v tom tkví tragédie Daisy. Je to milující žena, ale její láska je zkorumpovaná chamtivostí a potřebou snadného života. V osudovém okamžiku se rozhodla vyměnit opravdovou lásku za komfort a bezpečí peněz, ale udělala to zcela vědomě.

Její tragický příběh se dostane do bodu zlomu ve chvíli prohlídky Gatsbyho sídla, kde začne být rozrušená.

*„It makes me sad because I've never seen such — such beautiful shirts before.”*⁶⁶

Tato poznámka vypovídá především o Daisyině povrchnosti. Její citovou reakci nevyvolává nic osobně významného, ale spíše „krásné košile“. Tyto košile však také představují její nově nabytou schopnost být s Gatsbym, neboť jeho současné bohatství by ho učinilo přijatelným pro její panovačnou rodinu. Daisy se tak musí smířit s tím, že její volba být s Tomem nebyla nutná, jak si myslela – a že mohla mít jak Gatsbyho, tak

⁶⁵ FITZGERALD, F. Scott. *The Great Gatsby*. Scribner. 2004, s. 17

⁶⁶ TAMTĚŽ, s. 92

ekonomické zabezpečení. Příběh však klade otázku, nakolik si je Daisy vědoma své vlastní závislosti na penězích. Možná, že její zhroucení ve skutečnosti představuje osobní krizi, v níž je konfrontována s vlastní povrchností. Nestane se tedy ani klasickým příkladem tradiční společenské smetánky, ani představitelkou nových „zbohatlíků,“ ale spíše někým, kdo prožívá prázdnotu obou těchto snah.

2.3 Témata

Velký Gatsby je románem, který rozvíjí témata a problémy, charakteristické pro americkou společnost dvacátých let 20. století. Proto Fitzgerald věnoval velkou pozornost popisům, zejména popisům různých majetkových poměrů, například Gatsbyho nebo Tomova sídla či automobilu. Dokonce i zdánlivě nepodstatná věc, jako místnost, má svůj barvitý popis:

*We walked through a high hallway into a bright rosy-colored space, fragilely bound into the house by French windows at either end. The windows were ajar and gleaming white against the fresh grass outside that seemed to grow a little way into the house. A breeze blew through the room, blew curtains in at one end and out the other like pale flags, twisting them up toward the frosted wedding cake of the ceiling, and then rippled over the wine-colored rug, making a shadow on it as wind does on the sea.*⁶⁷

2.3.1 Americký sen

Důležitým tématem románu je motiv amerického snu a jeho nenaplnění, což je zároveň jeden z vůdčích motivů Fitzgeraldova díla vůbec. Sen o tom, že díky tvrdé práci se člověk může dostat až na samotný vrchol, vytváří identitu obyčejného Američana od samého počátku. Po první světové válce se ale americký sen změnil a *The Great Gatsby* ukazuje posun od původní vize budování života a rozvíjení vlastní osobnosti až k pokažení amerického snu, kdy jde pouze o zbohatnutí. A právě Gatsby symbolizuje obě formy amerického snu, zkažený i originální nezkažený. Sní o tom, že bude bohatý, což vyřeší všechny jeho problémy, a proto vydělává peníze pomocí různých stinných schémat. Příkladem je situace, kdy se Nick díky Gatsbymu setká s notoricky známým gamblerem Meyerem Wolfsheimem.

⁶⁷ FITZGERALD, F. Scott. *The Great Gatsby*. Scribner. 2004. s. 7

“Meyer Wolfshiem? No, he’s a gambler.” Gatsby hesitated, then added coolly: “He’s the man who fixed the World’s Series back in 1919.”

“Fixed the World’s Series?” I repeated.

The idea staggered me. I remembered of course that the World’s Series had been fixed in 1919 but if I had thought of it at all I would have thought of it as a thing that merely HAPPENED, the end of some inevitable chain. It never occurred to me that one man could start to play with the faith of fifty million people—with the single-mindedness of a burglar blowing a safe.

“How did he happen to do that?” I asked after a minute.

“He just saw the opportunity.”

“Why isn’t he in jail?”

*“They can’t get him, old sport. He’s a smart man.”*⁶⁸

Toto setkání je důležité jak pro Nicka, tak i pro samotného čtenáře. Nick pochopí, že opravdu existují lidé, kteří svého jmění dosáhli nelegální cestou, a že Gatsby může být dokonce jedním z nich. Čtenář si uvědomuje, jakou změnou prošel americký sen a jak je chápán společností dvacátých let. Myšlenka amerického snu, ve které šlo o budování ideálního života, se ztratila a většině lidí jde pouze o získání stále většího majetku, někdy i nelegální cestou. Gatsby to zároveň potvrzuje tím, že obyčejného kriminálního nazývá chytrým člověkem a nelegální činnost příležitostí.

Přesto je ale Gatsby výjimkou. Jeho sen je motivován nezkaženou láskou k Daisy, která je hlavním důvodem, proč chce patřit mezi společenskou smetánku. Tímto svým citem se Gatsby odlišuje od dalších představitelů stejné společenské vrstvy, protože v jeho nitru je něco víc, než jen samotná touha po penězích.

2.3.2 Láska

Jak je zmíněno výše, hlavní Gatsbyho motivací je právě láska. Ta je zároveň jedním z dalších témat románu. Bylo by možné ji nazvat i hlavním tématem, ale důvodem, proč je tak působivá, je její propojení s dalšími tématy. Je totiž spojena hlavně s tématem společenských rozdílů. Gatsby se zamiloval do Daisy v době, kdy byl pouze mladým důstojníkem v armádě. Jakákoli šance na skutečný vztah byla tedy zmařena Gatsbyho

⁶⁸ FITZGERALD, F. Scott. The Great Gatsby. Scribner. 2004, s. 73

nízkým společenským postavením. Následkem toho se Daisy rozhodla vdát se za Toma Buchanana, elitáře pocházejícího ze zámožné rodiny. Manželství ale není šťastné. Tom prožívá jeden ze svých dalších milostných románek a s Daisy mají do vzájemného porozumění velmi daleko. O jeho mimomanželském vztahu ví skoro každý, dokonce i Daisy, to však Tomovi nebrání v něm dále pokračovat.

“This Mr. Gatsby you spoke of is my neighbor —” I said. “Don’t talk. I want to hear what happens.” “Is something happening?” I inquired innocently. “You mean to say you don’t know?” said Miss Baker, honestly surprised. “I thought everybody knew.” “I don’t.” “Why —” she said hesitantly, “Tom’s got some woman in New York.” “Got some woman?” I repeated blankly.⁶⁹

Nešťastné manželství z rozumu ale není problém pouze vyšší společenské třídy. Tomovou milenkou je totiž Myrtle Wilsonová, žena majitele autoservisu a benzínky George Wilsona, který je mimo jiné i Tomovým známým. Myrtle je temperamentní žena, která je dle svých slov uvězněna v manželství s nudným a neperspektivním mužem. V následujícím úryvku vysvětluje, že se za něj provdala s pocitem, že je gentleman. Doufala tedy, že by se mohl, například jako Gatsby, postupně vypracovat a zvedl by sobě i jí společenský status.

“I married him because I thought he was a gentleman,” she said finally. “I thought he knew something about breeding, but he wasn’t fit to lick my shoe.”⁷⁰

Zde je také vidět, jak velmi důležitá je v otázce lásky společenská třída. Myrtle se s pomocí svého manžela chtěla na pomyslném žebříčku dostat výše, Daisy naopak potřebovala někoho dostatečně zajištěného, aby se o ni mohl postarat. Nebylo to tedy manželství z lásky, protože Daisy v té době milovala Gatsbyho, kterého si nemohla vzít kvůli jeho původu. Proto po svém znovushledání milostný vztah obnovují. Oba mimomanželské vztahy ale skončí tragicky. Myrtle umírá pod koly Gatsbyho auta, a je tedy dalším příkladem toho, že do vyšší společenské vrstvy se musí člověk narodit; nelze

⁶⁹ FITZGERALD, F. Scott. *The Great Gatsby*. Scribner. 2004. s. 14

⁷⁰ TAMTÉŽ, s. 29

se do ní začlenit jiným způsobem. Milostný příběh Gatsbyho a Daisy skončí odhalením Gatsbyho minulosti a jeho následnou smrtí.

V průběhu románu je naznačeno, že dokonce i Gatsbyho zdánlivě čistá láska k Daisy je spíše posedlostí napravit minulost. Gatsby miluje obraz Daisy ve své mysli více, než Daisy, která stojí před ním. Opravdová Daisy se nemůže rovnat té dokonalé verzi, která žila v jeho myšlenkách mnoho let. Nick na tento rozpor poukazuje v následujícím úryvku, kdy odchází od Gatsbyho po prohlídce jeho sídla s Daisy.

As I went over to say goodbye I saw that the expression of bewilderment had come back into Gatsby's face, as though a faint doubt had occurred to him as to the quality of his present happiness. Almost five years! There must have been moments even that afternoon when Daisy tumbled short of his dreams—not through her own fault but because of the colossal vitality of his illusion. It had gone beyond her, beyond everything. He had thrown himself into it with a creative passion, adding to it all the time, decking it out with every bright feather that drifted his way. No amount of fire or freshness can challenge what a man will store up in his ghostly heart.⁷¹

Jediným párem, který přežije události románu, je Daisy a Tom, kteří se rozhodli zůstat v materiálním vztahu navzdory všem nevěrám a problémům. Daisy si tedy opět raději vybrala jistotu v podobě Toma, než skutečnou lásku. K odloučení Daisy a Gatsbyho by nemuselo nikdy dojít, kdyby zde nebyl problém společenských tříd. Gatsby by následně nemusel Daisy přetvářet podle svého amerického snu, který na konci nebyl slučitelný s realitou. To vše dělá z románu *The Great Gatsby* dle mého názoru nadčasový příběh, s kterým se lze v rámci možností ztotožnit i v dnešní době.

2.3.3 Společenské třídy

Posledním tématem, které bych rád rozebral, jsou společenské třídy a způsob, jakým byly v první polovině dvacátého století rozděleny. Román se zaměřuje hlavně na rozdělení vyšší společenské vrstvy na dvě další: společenskou vrstvu se „starými“ penězi (Tom a Daisy) a společenskou vrstvu s „novými“ penězi (Gatsby), zatímco Nick se nachází na pomezí těchto tříd. Rodiny se „starými“ penězi mají své jmění již od devatenáctého století, a mají tedy silné sociální konexe a pokoušejí se působit více zdvořile a

⁷¹ FITZGERALD, F. Scott. *The Great Gatsby*. Scribner. 2004. s. 74

inteligentně. Naproti tomu lidé s „novými“ penězi mají snahu nahradit svůj nedostatek sociálních vazeb okázalým vystavováním svého bohatství, které získali během dvacátých let. Vystavování peněz je nejvíce zřejmé v okamžiku, kdy Nick poprvé navštíví jeden z Gatsbyho večírků.

On buffet tables, garnished with glistening hors d'oeuvre, spiced baked hams crowded against salads of harlequin designs and pastry pigs and turkeys bewitched to a dark gold. In the main hall a bar with a real brass rail was set up and stocked with gins and liquors and with cordials so long forgotten that most of his female guests were too young to know one from another.⁷²

Fitzgerald zde barvitě popisuje jídlo, které je prezentováno jako bohatství převlečené do bohatých barev drahých kovů. Ukazuje tím konzumerismus a materiálnost typickou právě pro dvacátá léta.

I přesto ale ke konci románu Nick projeví vůči Gatsbymu sympatie, protože, dle jeho slov, on sám má větší cenu než celá společenská smetánka dohromady. Nick sice neschvaluje Gatsbyho činy a vnímá je jako povrchní, dekadentní a nemorální, ale vidí v něm něco víc, co ho vynáší nad ostatní bohaté lidi. To „něco“ je jeho cílevědomost, a také skutečnost, že zůstal věrný svému snu, ke kterému se sám vypracoval, ale zároveň zůstal sám sebou.

*"They're a rotten crowd," I shouted across the lawn. "You're worth the whole damn bunch put together."
I've always been glad I said that. It was the only compliment I ever gave him, because I disapproved of him from beginning to end. First he nodded politely, and then his face broke into that radiant and understanding smile, as if we'd been in ecstatic cahoots on that fact all the time.⁷³*

Naopak lidé jako Tom nebo Daisy Nicka zklamali. Nezáleží jim na ničem, kromě jejich majetku, pověsti a jich samotných. Zneužívají a ponižují ostatní a ve chvíli, kdy je vše omrzí, ukryjí se zpátky do svých peněz.

⁷² FITZGERALD, F. Scott. The Great Gatsby. Scribner. 2004, s. 32

⁷³ TAMTÉŽ. s. 154

They were careless people, Tom and Daisy—they smashed up things and creatures and then retreated back into their money or their vast carelessness, or whatever it was that kept them together, and let other people clean up the mess they had made. ⁷⁴

V románu je pozornost zaměřena na rivalitu mezi výše zmíněnými dvěma třídami vyšší společnosti, přičemž tato rivalita je přiblížena prostřednictvím zápasu Toma a Gatsbyho o Daisy. Střední a nižší třída je klasicky přehlížena a lidé jako George Wilson jsou zapomenuti a ignorováni.

2.4 Symboly

Symboly v románu *The Great Gatsby* jsou spojeny s výše popsányými tématy. Proto jsem se rozhodl interpretovat vybrané symboly, související s tématy z předchozí podkapitoly.

2.4.1 Zelené světlo

Zelené světlo, nacházející se na konci doku na pozemku Toma a Daisy, symbolizuje Gatsbyho sny a naděje. Poprvé se s ním setkáváme na začátku románu, kdy Nick pozoruje Gatsbyho, jak stojí na molu a vztahuje ruce po onom zeleném světle na druhé straně.

He stretched out his arms toward the dark water in a curious way, and, far as I was from him, I could have sworn he was trembling. Involuntarily I glanced seaward – and distinguished nothing except a single green light, minute and far away, that might have been the end of a dock. ⁷⁵

Samotné zelené světlo může být chápáno více způsoby. Nejprve může připomínat něco tajemného, ale zároveň přitažlivého – stejně jako americký sen. Nejjasnější je ale jeho význam pro Gatsbyho. Je jednak připomínkou jeho minulosti, ale zároveň snem, který ho pohání, sen o životě s Daisy, nebo také Gatsbyho americký sen. Tento sen je ale daleko na druhé straně za vodou, a je pro něj tedy momentálně nedosažitelný. Pro Gatsbyho ale není nic nedosažitelné, nakonec dokáže tuto propast mezi minulostí a přítomností překonat, ale realita je bohužel jiná, než si dokázal představit.

⁷⁴ FITZGERALD, F. Scott. *The Great Gatsby*. Scribner. 2004, s. 179

⁷⁵ TAMTÉŽ, s. 20

“If it wasn’t for the mist we could see your home across the bay,” said Gatsby. “You always have a green light that burns all night at the end of your dock.” Daisy put her arm through his abruptly but he seemed absorbed in what he had just said. Possibly it had occurred to him that the colossal significance of that light had now vanished forever. Compared to the great distance that had separated him from Daisy it had seemed very near to her, almost touching her. It had seemed as close as a star to the moon. Now it was again a green light on a dock. His count of enchanted objects had diminished by one. ⁷⁶

Tento úryvek popisuje okamžik, kdy Gatsby konečně překoná pomyslnou propast a může být opět s Daisy. Společně stojí na molu a Gatsby zmiňuje zelené světlo, které vždy viděl na druhé straně. V tu chvíli si ale uvědomuje, že moment, na který čekal, právě přišel. Nyní je vůči Daisy fyzicky blíže, než k zelenému světlu. Zelené světlo, ke kterému se tak dlouho upínal, už není symbolem Daisy nebo symbolem její vzdálenosti od něj – už je to jenom světlo.

2.4.2 East Egg, West Egg a The Valley of Ashes

Místa, kde se román odehrává, jsou symbolem rozdělení společnosti na třídy. East Egg je místo typické pro bohaté lidi, pocházející ze zámožných rodin, z takzvaných „starých“ peněz. Na druhé straně jezera se nachází West Egg, místo pro nově zbohatlé lidi, kteří ale podle společenské smetánky postrádají jistý takt a vybrané chování.

Rozdělení na východ a západ se stalo typickým právě během ekonomického rozkvětu během jazzové éry. Lidé, kteří vydělali peníze na západě, se vraceli na východ, aby je mohli utratit. Podobnost lze nalézt i ve snaze lidí z West Egg začlenit se mezi elitu v East Egg. Na první pohled by se mohlo zdát, že lidé, kteří své jmění vydělali obtížnou prací, si ho zaslouží více, než ti, co ho pouze zdědili. V jádru jde ale stále pouze o co největší zbohatnutí, stejně jako u lidí z East Egg.

The Valley of Ashes, neboli údolí popela, je oblastí nacházející se mezi New Yorkem a místem West Egg. Pokud každá oblast představuje společenskou třídu, tak údolí popela je útočištěm pro všechny, kteří jsou obětí bohatých – pro střední a nižší třídu. Země je zde pokryta pouze popelem a sazemi, proto je název tohoto místa „údolí popela.“ Údolí

⁷⁶ FITZGERALD, F. Scott. The Great Gatsby. Scribner. 2004. s. 93

je symbolem morálního a společenského úpadku, který je následkem nekonečné honby za bohatstvím. Bohatí nehledí kolem sebe a realita je pro ně schovaná pod nánosem prachu, stoupajícího ze země zpod kol jejich drahých aut.

3 E. Hemingway a *A Farewell to Arms*

A Farewell to Arms, neboli *Sbohem, armádo*, je v pořadí druhým románem Ernesta Hemingwaye. Odehrává se během první světové války na italské frontě a sleduje příběh amerického plukovníka Frederica Henryho a anglické zdravotní sestry Catherine Barkley. Hemingway v tomto románu dává čtenáři nahlédnout do svých vlastních zkušeností z války, kdy byl stejně jako hlavní hrdina řidičem sanitky. Román je tedy válečný a ukazuje deziluzi ztracené generace. Hlavní zápletku představuje láska dvou lidí ve světě zmítaném válkou.

3.1 Příběh

Píše se rok 1916 a první světová válka je v plném proudu. Italská armáda se snaží udržet frontovou linii s vojskem Německa a Rakouska-Uherska. Vypravěčem je řidič sanitky plukovník Frederic Henry, který je dobrovolníkem ze Spojených států amerických. Pomalu se ale blíží zima a fronta začíná stagnovat. Henry tedy dostává volno a je rozhodnutý cestovat po Itálii. Mezitím ho jeho přítel Rinaldi seznámí se dvěma zdravotními sestrami, Catherine Barkley a Helen Ferguson. I přestože má Rinaldi zájem o Catherine, je zřejmé, že ona projevuje náklonost k Henrymu.

Catherine ale nedávno zemřel snoubenec během bitvy na Sommě. Stále kvůli němu truchlí, a proto touží po lásce tak silně, že se spokojí i s její iluzí v podobě Henryho. I přestože se zpočátku nejedná o hluboké city, v Henrym setkání probudí skutečné emoce, které mu ve válce dávno otupěly.

Henry je brzy povolán zpět na frontu, zanedlouho je však zraněn dopadem minometného granátu. Následkem zranění je převezen do americké nemocnice v Miláně k léčení. Nemocnice je ale špatně spravovaná a personál není příliš schopný. Naštěstí se mu podaří přemluvit upovídaného chirurga, doktora Valentiniho, aby mu vyoperoval šrapnel z kolene okamžitě. Henry má štěstí, protože Catherine je převelena do Milána, kde mu pomáhá se zotavováním. Během několika měsíců se jejich vztah ještě více prohloubí a jejich láska se stává opravdovou. Když se Henrymu zahojí noha, dostane od armády ještě třítydenní dovolenou, po které se má vrátit na frontu. Vzápětí se Catherine dozvídá, že je těhotná, čeká jeho dítě.

Henryho před odchodem postihne žloutenka, ale jakmile se uzdraví, je okamžitě poslán na frontu s podezřením, že se pouze snažil vyhnout službě. Italská fronta se ale nevyvíjí vůbec dobře. Spojenci ztrácejí území a jednotky a zanedlouho nepřátelská armáda prorazí frontovou linii. Nastává tedy čas k ústupu, který je ale zmatený a velmi zdoluhavý. Hlavní cesty jsou zablokované velkým počtem vozidel, proto se Henry rozhodne se svou jednotkou objet kolonu přes venkov. Jejich sanitky ale nejsou stavěné na terénní cestu a zapadnou do bláta. Henry nařídí dvěma italským četařům, aby jim pomohli, ale ti se dají na útěk. Henrymu se podaří jednoho z nich postřelit a následně ho další řidič sanitky, Bonello, zastřelí. Henry a zbytek jeho jednotky poté pokračují pěšky k řece Tagliamento. Paranoia a vlastenectví ale zaslepily italské vojenské policii zdravý rozum a ze strachu, že německé a rakouské jednotky infiltrují italskou armádu, popravují vlastní důstojníky, protože ustupují. Henrymu se však podaří uprchnout skokem do řeky, rozhodne se opustit frontu a vrací se do Milána.

S Catherine se Henry opět shledá ve městě Stresa poblíž švýcarských hranic. Jejich šťastné shledání ale netrvá dlouho, protože Henryho hledá vojenská policie s obviněním z dezerce. Rozhodnou se tedy před policií a před válkou utéct přes jezero Maggiore do Švýcarska. Tam se jim podaří v přestrojení za turisty získat víza k pobytu.

Ve Švýcarsku žijí poblíž lyžařského města Montreux, a když se začne blížit narození jejich dítěte, vydají se na dovolenou do Lausanne, aby byli blíže k nemocnici. Když Catherine začnou první kontrakce, Henry ji odveze do nemocnice. Porod je ale stále komplikovanější a nebezpečnější. Malý chlapeček se bohužel narodí mrtvý a Catherine vykrvácí. Henry zůstane po jejím boku až do konce, ale nedokáže jí říct sbohem. Poté odchází sám zpátky do hotelu.

3.2 Postavy

3.2.1 Frederic Henry

Pokud by se dalo o některém hrdinovi románu říct, že dokonale reprezentuje ztracenou generaci s ohledem na válečné zkušenosti, tak by tím hrdinou byl právě Hemingwayův plukovník Frederic Henry. Ironií je ale to, že Henry by sám sebe určitě hrdinou nenazýval. I přestože se dobrovolně rozhodl přidat k italskému záchrannému sboru jako řidič sanitky, není to z důvodu, že by hledal slávu nebo uznání.

Jeho počáteční pohled na válku je stejný, jako názor většiny Američanů té doby: domníval se, že válka je bohužel nutná. On sám cítí silnou povinnost vůči své práci, kterou vykonává bez námitek a jak nejlépe může. Je to typický stoik, který nemá strach z války a věří v povinnost. Zároveň se distancuje od abstraktních hodnot, které ovlivňují lidi ve válce. Záleží mu hlavně na faktech, nikoli na vlastenectví, cti nebo víře. Přesto ale několikrát projeví soucit a ochotu pomoci druhým. Například v okamžiku, kdy se vrací z fronty do města Gorizia, všimne si vojáka, který nedokáže držet krok se svým regimentem, protože má zraněnou nohu. Henry mu tedy nejprve nabídne odvoz k záchrannému oddílu. Voják nechce, protože jeho nadřízený mu nevěří a myslí si, že se zranil schválně. Henry následně navrhone, aby schválně zakopl a udělal si bouli na hlavě, aby ho mohl odvézt do nemocnice.

*Listen," I said. "You get out and fall down by the road and get a bump on your head and I'll pick you up on our way back and take you to a hospital. We'll stop by the road here, Aldo." We stopped at the side of the road. I helped him down. "I'll be right here, lieutenant," he said. "So long,"*⁷⁷

Záleží mu na také na svých podřízených. Během italské ofenzivy nalezne pro svou jednotku zákop, kde mohou zůstat. Také se jim ihned snaží zajistit jídlo, když mají hlad.

*I went with him and found the dugout, which was very good. The drivers were pleased with it and I left them there.*⁷⁸

Henryho charakter se projeví i poté, co je zraněn výbuchem minometného granátu. Jeho kamarád v armádě, Rinaldi, se ho ptá, jestli se náhodou nezachoval jako hrdina. Mohl by totiž dostat medaili. Henry ale odmítá jakékoli vyznamenání, protože dle svých slov vlastně nic neudělal.

"Be serious. You must have done something heroic either before or after. Remember carefully." "I did not." "Didn't you carry anybody on your back? Gordini says you carried several people on your back but the medical major at the first post declares it is impossible. He had to sign the proposition for the citation." "I didn't carry anybody. I couldn't move." "That doesn't matter," said Rinaldi. He took off his gloves. "I think we

⁷⁷ Hemingway, Ernest. *A Farewell to Arms*. Scribner. 2014, s. 37

⁷⁸ TAMTĚŽ, s. 50

*can get you the silver. Didn't you refuse to be medically aided before the others?" "Not very firmly." "That doesn't matter. Look how you are wounded. Look at your valorous conduct in asking to go always to the first line. Besides, the operation was successful."*⁷⁹

Přestože jeho zranění nebylo hrdinské, Henry několikrát dokázal, že je mužem činu. Když je to nutné, dokáže převzít iniciativu a rychle zareagovat. Během špatně organizovaného italského ústupu Henryho sanitky uvíznou v koloně. Rozhodne se tedy kolonu objet přes venkov a dostat se do Pordenone. Jak je zmíněno výše, když italští četaři odmítnou pomoci, Henry neváhá a začne po nich střílet. Je tedy zřejmé, že Henry umí rychle reagovat, ač někdy i špatně nebo nespravedlivě.

S ohledem na všechny uvedené situace je zřejmé, že Henryho charakter se nejvíce projevuje právě díky válce a zároveň se kvůli ní mění. To platí i o Henryho pohledu na válku. Nejprve ho válka příliš neovlivňuje, dokonce se zdá, že ve válce hledá dobrodružství. To se ale změní po návratu z léčení. Při rozhovoru s knězem zmíní, že ani jedna strana nepřestane bojovat. Nevěří ve vítězství ani v prohru, protože Rakušani ani Italové nepřestanou bojovat, když vítězí. Henry v tuto chvíli začíná podléhat depresi z války.

Poslední kapkou pro něj je, když se během italského ústupu setká tváří v tvář s nelidskou realitou války. Ve chvíli, kdy unikne popravě za údajnou dezerci, skokem do řeky ze sebe smyje povinnost k italské armádě i k válce. I když ho pocit viny bude provázet až do konce příběhu, útekem pro něj válka skončila a nechce s ní mít nadále nic společného. Jeho jediným zájmem je Catherine.

Henryho vztah ke Catherine je důležitou součástí jeho života. Zpočátku je pro něj tento vztah pouze odreagováním a hrají spolu podivnou hru na lásku. Navzájem si vyznávají své city, ale hlavně Henry svá slova nemyslí vážně. Henryho city se změní ve chvíli, kdy Catherine nemůže vidět, protože se necítí dobře. Najednou se cítí osamělý a uvnitř prázdný. Zjišťuje, že již nedokáže být bez ní. Později, když se zotavuje v nemocnici ze svého zranění, ho Catherine navštíví a Henry si pomyslí, že nikdy neviděl nikoho tak krásného.

⁷⁹ Hemingway, Ernest. *A Farewell to Arms*. Scribner. 2014, s. 68

Hello, darling," she said. She looked fresh and young and very beautiful. I thought I had never seen any one so beautiful. "Hello," I said. When I saw her I was in love with her. Everything turned over inside of me. ⁸⁰

Následně spolu tráví každou volnou chvíli a tentokrát se už doopravdy do sebe zamilují. Proto je po jeho útěku z armády jeho jediným cílem dostat se ke Catherine, aby mohli být spolu. I přestože se milují, jejich názory se občas rozcházejí. Catherine je oddaná životu ženy v domácnosti po boku Henryho, zatímco on má pocit, že občasné odloučení by mohlo vyústit v lepší pocit a hlubší city, kdyby se opět shledali. Zdá se tedy, že se Henry občas nudí. Zároveň je ale stále pronásledován vzpomínkami na válku, i přestože se na ni snaží nemyslet. Dokonce nečte ani noviny, aby si ji nepřipomínal.

Henry je tedy prezentován jako poněkud neobvyklý hrdina. Není to ideální člověk bez chyb. Několikrát můžeme vidět, že se nezachová správně. To z něj ale činí o to uvěřitelnější a sympatičtější postavu.

3.2.2 Catherine Barkley

Catherine je anglická zdravotní sestra, která na první pohled může působit jednoduše a submisivně. I literární kritika namítala, že Hemingwayovy ženské postavy příliš podléhají dobovým stereotypům. Dle mého názoru to však není případ Catherine, jelikož její motivy jsou ovlivněny tragédií z její nedávné minulosti.

Ztratila totiž snoubence, který, jak je zmíněno výše, zemřel během bitvy na Sommě. Tato událost na ní zanechala duševní jizvy, a právě proto tolik touží po dalším vztahu. Snaží se uniknout bolesti ze ztráty, případně na své trauma úplně zapomenout. Zároveň jí ani nezáleží na tom, zda je nová láska skutečná, nebo předstíraná, jako v případě Henryho. Občas se může zdát, že se chová bláznivě, jak sama tvrdí, ale zároveň je schopná během hry svádění Henrymu říct, kdy už jí to stačilo. Nebojí se ani Henrymu připomenout, že jejich láska je pouze hra.

⁸⁰ Hemingway, Ernest. *A Farewell to Arms*. Scribner. 2014, s. 98

"You don't have to pretend you love me. That's over for the evening. Is there anything you'd like to talk about?" "But I do love you." "Please let's not lie when we don't have to."

81

Jejich hra ale přeroste ve skutečnou lásku ve chvíli, kdy se znovu shledají v nemocnici po Henryho zranění. Přesto není schopná se za Henryho provdat, místo toho s ním chce žít v idealizovaném soužití daleko od světa. To může naznačovat, že její láska k Henrymu může být zčásti sobecká. Snaží se totiž prostřednictvím vztahu utíkat od reality, hlavně od své minulosti, protože cítí vinu, že miluje jiného muže krátce po smrti svého snoubence. Také se několikrát zmíní, že se obává zlých věcí, které je mohou potkat. Přesto je ale Henrymu stále oddaná a projevuje se jako jeho ideální protějšek. Bohužel její touha po spásné a až nadpozemské lásce z ní činí nevyhnutelnou oběť tragédie.

3.3 Témata

3.3.1 Válka

Jedním ze dvou hlavních témat románu je, jak už název románu *A Farewell to Arms* napovídá, válka a vypořádání se s ní. Příběh se odehrává během první světové války v Itálii, a životy postav jsou tedy válkou silně ovlivněny. Zároveň je román vyprávěn z Henryho úhlu pohledu, vypravěč je na frontě přítomný a zažívá hrůzy války na vlastní kůži. Zpočátku ve válce vidí, i přes veškerou brutalitu, určitou nutnost, představuje pro něj nezbytné zlo.

At the start of the winter came the permanent rain and with the rain came the cholera. But it was checked and in the end only seven thousand died of it in the army. ⁸²

Tento úryvek pochází ze začátku románu a lze zde vidět náznak toho, jak válka otupěla Henryho pohled na smrt. Říká, že „pouze“ sedm tisíc jich zemřelo na cholera. Jako by sedm tisíc mrtvých bylo nepodstatné číslo, pouhý počet lidí, kteří odešli.

Válka ale nepoznamenala pouze Henryho názory, ale dokonce i to, jak vnímá jazyk.

⁸¹ Hemingway, Ernest. *A Farewell to Arms*. Scribner. 2014, s. 27

⁸² TAMTĚŽ, s. 4

I was always embarrassed by the words sacred, glorious and sacrifice and the expression in vain. We had heard them, sometimes standing in the rain almost out of earshot, so that only the shouted words came through, and had read them on proclamations that were slapped up by billposters over other proclamations, now for a long time, and I had seen nothing sacred, and the things that were glorious had no glory and the sacrifices were like the stockyards at Chicago if nothing was done with the meat except to bury it. ⁸³

Zdá se mu nevhodné používat slova jako „posvátný,“ „slavný,“ „oběti“ a výraz „nadarmo“ k obhajobě války. Tato slova se totiž zneužívají k válečné propagandě a ke zvýšení motivace vojáků. Myslí si, že věci, které zažil ve válce, nelze popsat slovy, protože taková slova nebyla ani vynalezena. Ve válce není nic posvátného nebo slavného a oběti, které přinesou všichni ostatní, nemají žádný vyšší cíl. Válka ukázala, že tato abstraktní slova, která byla dříve útěchou a motivací mnoha vojáků, jsou prázdná a zastaralá. Proto jsou pro Henryho podstatnější fakta, jako data nebo jména míst, protože pouze tato fakta mají jenom jeden význam a nedají se využít jako univerzální slova pro všechny. Přesto se ale v románu najdou tací, kteří válku podporují. Ti se ale většinou projeví pouze jako naivní a omezené osoby.

Mistrovskou ukázkou bezmyšlenkovité brutality a násilného chaosu války je pasáž, v níž italská armáda nařídí ústup. Elegantní regimenty se začínají rozpadat, vojáci ztrácejí nervy, nedokáží myslet racionálně a spoléhají se pouze na své primární instinkty. Stranou jde také morálka a zdravý úsudek. Na Henryho dopadá stres, který vyvrcholí ve chvíli, kdy postřelí jednoho z četařů, kteří mu odmítli pomoci. Na tento čin se dá stále nahlížet jako na nutnost nebo na spravedlnost v mezích války. Ale druhý řidič sanitky Bonello tento čin přenesse za hranici morálky, když zblízka ranou do hlavy zaútočí na postřeleného, možná už mrtvého četaře. Později prohlásí, že nikdy nikoho nezabil, ale že vždy chtěl zabít nějakého četaře.

"I killed him. I never killed anybody in this war, and all my life I've wanted to kill a sergeant." ⁸⁴

⁸³ Hemingway, Ernest. *A Farewell to Arms*. Scribner. 2014, s. 161

⁸⁴ TAMTĚŽ s. 180

Váha smrti je ale v tomto případě nulová, protože situace, během níž k tomuto násilí došlo, ji o onu váhu okradla. Vražda četaře se zdá z pohledu Henryho spolubojovníků oprávněná, protože je pouhým následkem nekonečného zabíjení a hrůz války.

Válka ale neovlivňuje pouze osoby přítomné na frontě, ale i ty, které ji už dávno opustily. Henryho dezerce ho donutila přemýšlet a rozhodnout se, že už nechce být součástí války. Nechce, aby se všechny jeho myšlenky, touhy a zájmy točily kolem války. Tato „mise“ byla tím, co trápilo mnoho vojáků po jejich návratu z první světové války. Chtěli získat zpět své ambice a pocit nezávislosti. Proto Henry nechce ani číst noviny. Mohly by mu totiž opět připomenout válku. Chce se usmířit sám se sebou.

*I had the paper but I did not read it because I did not want to read about the war. I was going to forget the war. I had made a separate peace.*⁸⁵

3.3.2 Láska, ztráta a bolest

Válka není jediné téma, jímž se román zabývá. Velkou část příběhu tvoří láska a ztráta lásky, spojená s bolestí. Láska během válečného konfliktu ale nemusí být vůbec tak ideální, jak by si každý přál. To platí jak pro Henryho, tak pro Catherine.

Henry navzdory své averzi k lásce a vrozenému cynismu se po zpočátku předstíraném vztahu do Catherine zamiluje.

*God knows I had not wanted to fall in love with her. I had not wanted to fall in love with any one. But God knows I had.*⁸⁶

Henry ví, že se nechtěl zamilovat a že se pro to snažil udělat vše, včetně navštěvování nevěstinců a nadměrného popíjení alkoholu. Nad láskou ale nemá nikdo moc a výjimkou není ani Henry. Jako by láska měla svoji vlastní vůli a zlomila všechn Henryho odpor. Možná proto Henry zmiňuje boha, protože nemůže najít žádné vysvětlení, proč se právě on musel zamilovat. Jeho snahu nezamilovat se lze vidět i během druhé schůzky s Catherine.

⁸⁵ Hemingway, Ernest. *A Farewell to Arms*. Scribner. 2014, s. 211

⁸⁶ TAMTĚŽ, s. 81

"You don't have to pretend you love me. That's over for the evening. Is there anything you'd like to talk about?" "But I do love you." "Please let's not lie when we don't have to."

87

Henry se snaží Catherine ubezpečit, že ji miluje i přesto, že to není pravda. V tuto chvíli totiž vnímá Catherine pouze jako příležitost k zábavě a odreagování od války. Catherine naopak nepůsobí tak hravě a bezstarostně. Je naopak velmi vážná a chce se vyhnout hře na svádění, aby její konverzace s Henrym mohla mít větší smysl, než jenom prosté lichocení. Pravděpodobně si totiž uvědomuje, že tato hra je pouhou touhou nahradit zesnulého snoubence a snaha utéct od bolesti, způsobené onou ztrátou.

Jejich vztah je pro ně dočasnou útechou a únikem od problémů, které je trápí. Pro Henryho je to válka a pro Catherine výše zmíněná ztráta snoubence. Vzájemné city dvojice se ale rychle mění ze zábavy, která je rozptyluje, v energii, která je pohání. Henryho pochopení, jak velmi je pro něj Catherine a láska k ní důležitá, naprosto převáží nad ohledy k hodnotám války, jako je čest. Láska je najednou pro něj to jediné, na čem záleží. Catherine také nalezne útěchu ve vztahu s Henrym a společně se mohou daleko od války zotavovat ze svých emociálních, psychických a fyzických ran. Tato neuvěřitelná síla jejich vztahu se zdá být až závislá na bolesti a ztrátě, která je obklopuje. Bez těchto příkoří by si totiž nemuseli projít takovou bolestí, jenom aby byli spolu. Možná proto je jejich vztah tak silný, ale zároveň tak krátkodobý. Už od počátku totiž visí ve vzduchu předzvěst ztráty, s níž bude muset Henry žít na konci románu, když Catherine zemře při porodu. Ztráta milovaného partnera, která celý jejich vztah započala, příběh i ukončuje.

3.4 Symbols

Stejně jako v případě románu *The Great Gatsby* jsem se rozhodl popsat symboly, které souvisejí s analyzovanými tématy. Opět se zde projevuje Hemingwayův tvůrčí styl, který nezdůrazňuje detailní popis a líčení.

3.4.1 Déšť

Déšť je výrazným symbolem, který je v románu velmi často přítomný. Hemingway ho využívá jako opakující se odkaz ke smrti. Je spojen s cholerou na začátku románu, která

⁸⁷ Hemingway, Ernest. *A Farewell to Arms*. Scribner. 2014, s. 27

zabila sedm tisíc vojáků. Trvalý déšť zároveň navozuje pocit nekončícího lijáku, se kterým, stejně jako s cholerou, nelze bojovat. Později i Catherine zmiňuje, že se obává deště kvůli své vlastní smrti.

"I'm afraid of the rain because sometimes I see me dead in it." ⁸⁸

Tento úryvek umocňuje občasné blouznění Catherine, když vidí své mrtvé tělo v dešti, což je předzvěstí tragického konce románu, který opět provází déšť. Hemingway v celém románu připomíná ohromující sílu deště. I přestože může pouze mrholit, tak i toto lehké mrhnutí se vymyká moci jakéhokoli člověka. Před deštěm se můžeme pouze schovat, stejně jako můžeme oddálit smrt pomocí léků. Vždy ale tyto „nadpřirozené“ síly zvítězí nad lidskou snahou. Jsou přítomné v noci, kdy se Henry vrací na frontu, během italského ústupu, i v noci, kdy Henry a Catherine plují přes jezero do Švýcarska. Dešti Henry s Catherine nedokážou uniknout, stejně jako smrti. Déšť je chápán jako připomínka lidské smrtelnosti.

3.4.2 Vlasy a vousy

Vlasy a vousy mají v románu *A Farewell To Arms* sice malou, ale stále podstatnou symboliku. Vlasy Catherine symbolizují její a Henryho ochranu před světem. Na začátku jejich vztahu Henry rád sundává Catherine její spony, aby ho její vlasy obklopovaly. Zdá se mu, jako by byl ve stanu nebo za vodopádem. Obě situace symbolizují ochranu a úkryt.

I loved to take her hair down and she sat on the bed and kept very still, except suddenly she would dip down to kiss me while I was doing it, and I would take out the pins and lay them on the sheet and it would be loose and I would watch her while she kept very still and then take out the last two pins and it would all come down and she would drop her head and we would both be inside of it, and it was the feeling of inside a tent or behind a falls. ⁸⁹

Henry si naopak nechá v pozdější části románu narůst vousy, které opět naznačují určitou ochranu před světem, v Henryho případě před hrůzami války. Bohužel konec románu je

⁸⁸ Hemingway, Ernest. *A Farewell to Arms*. Scribner. 2014, s. 110

⁸⁹ TAMTĚŽ, s. 121

důkazem toho, že ani něco tak nevinného a jemného, jako vlasy, nedokážou ochránit lásku před krutou realitou.

4 Porovnání románů *The Great Gatsby* a *A Farewell to Arms*

Přestože oba romány pocházejí od autorů ztracené generace a jedním z hlavních témat je láska, liší se hlavně svým dobovým kontextem. *The Great Gatsby* se odehrává během zlatých dvacátých let ve Spojených státech amerických a *A Farewell to Arms* je zasazen na italskou frontu během první světové války. Přesto jsou v románech určité podobnosti, ale i rozdíly.

4.1 Vztah muže a ženy

Mezilidské vztahy v těžkých situacích jsou hlavním motivem u obou děl. V následujících podkapitolách se zaměřím na milostný vztah mezi dvěma osobami a na vztah mezi jedincem a společností.

4.1.1 Láska a samota

V románu *The Great Gatsby* jsou hlavní milostnou dvojicí Jay Gatsby a Daisy Buchanan, a v románu *A Farewell to Arms* to jsou Frederic Henry a Catherine Barkley. Hlavním rozdílem je průběh těchto vztahů v rámci příběhu. Zatímco u Gatsbyho a Daisy jde od počátku o čistou lásku, u Catherine s Henrym se původně jedná pouze o hru a odreagování. Oba vztahy ale mají bod zlomu, kdy se pro partnery vše změní. V případě Daisy se jedná o její rozhodnutí nepočkat na Gatsbyho, než se vrátí z války, a vybrat si materiální jistotu v podobě Toma. Dává tedy přednost penězům před pravou láskou.

Pro Henryho s Catherine dochází dokonce ke dvěma bodům zlomu. Nejprve si Henry uvědomí svou lásku ke Catherine po několikadenním odloučení a ona se rozhodne této lásce poddat, i přestože její původní předstírané city byly založeny na sobecké myšlence úniku před bolestí ze ztráty snoubence. Následná Henryho dezerce dává Henrymu jediný cíl: život s Catherine. Jejich láska se v tu chvíli definitivně proměňuje z předstírané na opravdovou.

Oba milostné vztahy ale mají tragické konce. Láska je totiž často ovlivněna a zkoušena okolnostmi. Tragédie Daisy a Gatsbyho spočívá opět v rozhodnutí Daisy. Ta je postavena před rozhodnutí zvolit buď jistý život s Tomem, nebo nejistý, ale láskyplný život

s Gatsbyem, a opět si vybere peníze. Tragickou dohrou je smrt Gatsbyho, nepřímo způsobená Daisy a Tomem, kteří se po zničení nevinného života schovají zpět do svého sídla z peněz.

Tragédií *A Farewell to Arms* je závěr románu, kdy Catherine a její dítě umírají při porodu. S pomocí symboliky deště, která je přítomna v celém románu, je připomínána lidská smrtelnost a celková tragédie ztracené generace. Vojáci se totiž po návratu z první světové války nedokázali vrátit ke svým původním životům, válka je pronásledovala až do konce života a vzala jim šanci na normální život.

4.1.2 Jednotlivec a společnost

Oba hlavní hrdinové románů jsou součástí určité společnosti, nebo by její součástí rádi byli. Tento vztah je podstatný v románu *The Great Gatsby*, kde jedním z Gatsbyho cílů již od dětství je patřit do vyšší společnosti. Tato společnost ale nikdy mezi sebe nepřijme nikoho, kdo se do ní nenarodil. A už vůbec ne někoho, jako je Gatsby, který peníze získal pašováním alkoholu.

Henry je naopak na začátku románu součástí jiné společnosti – armády. I přestože má v armádě několik přátel a zdá se být v kolektivu vcelku oblíbený, společnost armády není pro něj jako celek příliš důležitá. Záleží mu sice na ostatních vojácích, ale hlavní je pro něj povinnost, kterou armáda představuje. Součástí armády je ale i válka, jež je důvodem Henryho dezerce. Válečná zkušenost mu ukáže, že chce být pouze s Catherine, bez ohledu na názory společnosti. Přesto ho ale během cesty vlakem trápí myšlenky, jak na jeho dezerci zareaguje společnost, konkrétně lidé z armády.

4.2 Přání a skutečnost

Přání a skutečnost jsou pro román *The Great Gatsby* velmi podstatné pojmy, protože jedním z hlavních témat románu je americký sen, který můžeme považovat za určitou formu přání. Pro Gatsbyho jsou důležitá dvě přání a obě spolu úzce souvisejí. Přání patřit do vyšší společnosti má již od útlého věku, když si nacvičoval, jak správně držet postavu nebo jak pronést správný řečnický projev. Druhým Gatsbyho přáním je život s Daisy a v určité chvíli tato dvě přání splynou do jednoho. Gatsby totiž nemůže získat Daisy bez společenského statusu a zároveň ho vyšší společenský život, plný peněz a večírků, bez milované Daisy neuspokojuje. Jeho přání je ale předurčené k tomu, aby se nikdy

nevyplnilo. Vyšší společnost, do které tak toužil patřit, ho nikdy mezi sebe nepřijme, a on tedy nemůže dát Daisy jistotu pohodlného života, která je pro ni tak důležitá.

Henry z *A Farewell to Arms* je naopak od začátku realista, který neuznává abstraktní pojmy a pro něhož je podstatné to, co vidí a může pojmenovat. Zároveň je ale zdeformovaný válkou a snaží se před ní utíkat do náručí lehkých žen. A právě válka, neboli skutečnost, ho přivede ke zdravotní sestře Catherine. Od začátku mezi nimi vzniká jisté pouto, ač to ani jeden nechce přiznat. Postupně tento cit přeroste v lásku a Henryho jediným přáním se stane právě Catherine.

Přestože pro oba hlavní hrdiny je v jistou chvíli jejich největším přáním život s vysněnou ženou, jejich pohledy na skutečnost se liší. Gatsby se snaží žít ve snu, ale Henry se snaží s pomocí snu utéct před skutečností, kterou je pro něj válka. Jak Henry, tak Gatsby nedokáží žít ve skutečnosti, a proto jsou pro ně jejich přání tak důležitá. Okamžik, kdy jejich sny narazí na tvrdou realitu, je pro ně tím víc devastující.

4.3 Lidské plány a náhoda

Plány nejsou rozhodující silou v románu *The Great Gatsby* a mnoho událostí se stane hlavně díky shodě náhod. Již na začátku je náhoda, že se do Gatsbyho sousedství přistěhuje právě Nick, bratranec jeho životní lásky Daisy. Gatsby je ale velký perfekcionista, a proto se snaží vše až do detailu naplánovat. Vždyť celý svůj život měl pro sebe naplánovaný už od dětství, ale až teprve náhodné setkání s milionářem Danem Codym bylo tím, co jeho plány zásadně změnilo. Gatsby si tak plánuje i to, jak získat zpět Daisy. Nejprve pořádá bombastické večírky s vidinou naděje, že jednoho dne přijde i Daisy. Poté s pomocí Nicka a Jordan Bakerové naplánuje čajový dýchánek s Daisy, a nakonec si představuje, jak Daisy Toma opustí, společně se vrátí k rodině Daisy a stanou se z nich manželé, po čemž toužil od počátku. Život ale nelze naplánovat a Gatsbyho plány překazí Tom, když odhalí, že Gatsby je pašerákem alkoholu. Všechny Gatsbyho plány následně skončí tragédií, když pod koly jeho vozu umírá Myrtle, která k autu běžela v domnění, že ho řídí Tom.

A Farewell to Arms je obrazem toho, jak je válka z pohledu vojáka na frontě náhodná a nevyzpytatelná. Henryho zranění je samo o sobě příkladem náhody, kdy je voják zasažen nikoli během boje, ale ve zdánlivém bezpečí bunkru. Také velký italský ústup je

ukázkou toho, jak mohou plány selhat, vyvrcholí totiž popravami vlastních důstojníků. A stejně jako v románu *The Great Gatsby*, i zde má plánování společného života dvou zamilovaných lidí tragický konec.

Závěr

Tato práce se zabývá analýzou aspektů tragédie v románech *The Great Gatsby* Francise Scotta Fitzgeralda a *A Farewell to Arms* Ernesta Hemingwaye.

Úvodní kapitola přibližuje původ ztracené generace, ke které oba autoři náleží, a zároveň zkoumá, jaký vliv měla první světová válka na jejich životy a tvorbu. Dále popisuje vývoj americké společnosti ve dvacátých letech 20. století, neboli v tzv. jazzové éře. Tato část je pro práci podstatná, protože *The Great Gatsby* ukazuje pohled na společnost této doby. Pochopení této éry je tedy nutné pro hlubší analýzu samotného románu. Další dvě podkapitoly přiblížily životy obou autorů a vysvětlily události, které měly vliv na jejich tvorbu. Pro Fitzgeralda je to hlavně finanční strádání, které ho provázelo celý život a ovlivnilo i vztah s jeho manželkou Zeldou. U Hemingwaye to jsou válečné zkušenosti a cesty po Evropě.

Druhá kapitola je literární analýzou románu *The Great Gatsby*. Pro pochopení souvislostí je zde krátce popsán děj. Důležitý je zde rozbor tří hlavních postav, jejich minulosti, jejich motivů a jejich charakteru. Největší prostor je věnován Gatsbymu, jehož příběh ukazuje střetnutí amerického snu s cynickou realitou. Daisy je naopak příkladem povrchnosti a materiálnosti vyšší třídy, která dává přednost penězům před hlubšími hodnotami. Nick, jakožto vypravěč, je stejně jako čtenář na počátku okouzlen, ale dospívá ke zklamání z absence lidskosti u vyšší společenské vrstvy. Kapitola dále popisuje téma společenských tříd, lásky a amerického snu, ze kterých vycházejí i symboly popsané v poslední podkapitole.

Třetí kapitola analyzuje druhý zkoumaný román, *A Farewell to Arms* E. Hemingwaye. Postup je zde stejný, jako u předchozí analýzy. Nejprve je vysvětlen příběh a následně jsou rozebrány dvě hlavní postavy románu. Jelikož se román odehrává výhradně během první světové války, tak je vliv války na postavy součástí jejich charakteristiky. Válka je

také jedním ze dvou hlavních témat románu, společně s láskou. Právě válečná zkušenost má tragický vliv na milostný vztah.

Poslední kapitola je porovnáním obou románů z několika úhlů pohledu, které vystihují jejich tragické konce. Nejprve je to vztah muže a ženy, neboli milostný vztah mezi hlavními postavami. Přesto, že oba romány končí tragicky, příčiny jejich tragédií jsou rozdílné. Dále je zkoumán rozdíl mezi přáním a skutečností, a nakonec vliv náhody na lidské plány. Předkládaná analýza ukázala, že společné téma lásky a tragédie nedělá z románů stejná díla, ale ukazuje, jak zásadně dokáží okolnosti změnit, nebo dokonce zahubit, čistou a opravdovou lásku a přetvořit ji v tragédii.

Bibliografie

Primární literatura

FITZGERALD, F. S., „Lepení kousků“, Prasklina, Praha: X – Egem, 1995

FITZGERALD, F. S., *Echoes of the Jazz Age*. 1st ed. New York: Scribner's magazine, 1931

FITZGERALD, F. S., Prasklina, Praha: X – Egem, 1995

FITZGERALD, F. Scott. *The Great Gatsby*. Scribner. 2004

HEMINGWAY, Ernest, *The Sun Also Rises*, New York, Scribner, 1926

HEMINGWAY, Ernest. *A Farewell to Arms*. Scribner. 2014

Sekundární literatura

BRADBURY, M., Ruland R., *From Puritanism to Postmodernism*, London: Penguin Books, 1993

CARLISLE, R., *The Roaring Twenties: 1920 to 1929 (Handbook to Life in America)*. 1st ed. New York: Infobase Publishing, 2009

HILSKÝ, Martin, *Od Poea k postmodernismu*, Praha: Odeon, 1992.

HISTORY, H., Ernest Hemingway. *Hourly History*, 2018

HYNES, Samuel, *A War Imagined: The First World War and English Culture*, London: The Bodley Head, 1990

JO, M., *Critical Companion to F. Scott Fitzgerald*. Infobase Publishing, 2007

Lesson Plan: The American Dream". Library of Congress. Retrieved October 30, 2020

MCNEESE, T., World War I and the Roaring Twenties, 1914-1928. Infobase Publishing, 2010

MONK, Craig, *Writing the Lost Generation: Expatriate Autobiography and American Modernism*, University Of Iowa Press, 2010

PROCHÁZKA, Martin, *Lectures on American Literature*, Praha: Karolinum, 2002

SHEPHARD, R., F. Scott Fitzgerald. Pocket Essentials, 2005

STROMBERGOVÁ, K., Zeldy a F. Scott Fitzgeraldovi, Praha: H & H, 1999

VANČURA, Z., Slovník spisovatelů. Spojené státy americké, Praha: Odeon, 1979

Internetové zdroje

Ernest Hemingway: The Biography (A Complete Life from Beginning to the End). Discover the Best eBooks, Audiobooks, Magazines, Sheet Music, and More | Scribd [online]. Dostupné z: <https://www.scribd.com/read/524071687/Ernest-Hemingway-The-Biography-A-Complete-Life-from-Beginning-to-the-End#>

Roaring Twenties: Flappers, Prohibition & Jazz Age – HISTORY – HISTORY. [online]. Copyright © 2022 A [cit. 15. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.history.com/topics/roaring-twenties/roaring-twenties-history>

The Romance of Sinclair Lewis | Gore Vidal | The New York Review of Books. *Home | The New York Review of Books* [online]. Copyright © 1963 [cit. 15. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.nybooks.com/articles/1992/10/08/the-romance-of-sinclair-lewis/>